

Jaarverslag 2023

Nationale Vereniging de Zonnebloem

Vooruitgang. We omarmen het. Zodat in een veranderende maatschappij de Zonnebloem er altijd is voor wie ons nodig heeft.

Er kan zoveel meer dan je denkt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 1 juli 2024

| Inhoud

Voorwoord	5
1. Impact van de Zonnebloem	6
2. Betekenisvolle verhalen	8
“Ilse is mijn contact met de buitenwereld”	8
“Dank, dank, dank”	9
“Er kan meer dan ik dacht”	10
“Ontzettend veel levensgeluk”	11
“Buiten zijn helpt me positief te blijven”	12
3. Communicatie en zichtbaarheid	13
Zichtbaarheid	13
Landelijke campagnes	13
Tim (24) tegen zijn zin weg uit Amsterdam: “Helaas toch niet zo rolstoeltoegankelijk”	15
4. Fondsenwerving en partnerschappen	16
Onmisbare steun van donateurs	16
Mooie momenten, echt dichtbij met de Zonnebloemloterij	16
Samenwerking, sponsorships en lokale fondsenwerving	17
5. Organisatie	18
Vrijwilligers	18
Bestuur en toezicht	19
Het Nationaal Bureau	20
6. Jaarrekening	34
6.1 Balans per 31 december 2023	34
6.2 Staat van baten en lasten	35
6.3 Kasstroomoverzicht	36
6.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	37
6.5 Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening	38
6.6 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	39
6.7 Grondslagen voor de bepaling van het saldo van baten en lasten	41
6.8 Toelichting op de balans	44
6.9 Toelichting op de staat van baten en lasten	52
6.10 Overzicht directiesalaris	59
6.11 Toelichting op de kostenverdeling (ModelC)	60
6.12 Overige toelichtingen	61
7. Overige gegevens	63

Al meer dan 70 jaar is Sef Soree fan van voetbalclub VVV-Venlo. Door lichamelijke tegenslagen lukt het hem 2 decennia lang niet om zijn favoriete club te bezoeken. Dankzij de Zonnebloem kan dat wel weer en Sef geniet volop.

| Voorwoord

Verandering

We zien het in de wereld om ons heen, in onze mooie vereniging en vaak ook in ons persoonlijke leven.

Veranderingen; bewust of onbewust, fijn of minder fijn! Verandering zorgt voor hoop, en soms ook voor angst of zorgen, en ook voor enthousiasme en inspiratie.

Afgelopen jaren speelde verandering een grote rol in mijn leven. Als nieuwe voorzitter van Nationale Vereniging de Zonnebloem zag ik dat er binnen onze vereniging hele mooie dingen gebeuren. Maar ik zag ook dat er een noodzaak is om een nieuwe koers te gaan varen. Er veranderen namelijk nogal wat zaken in de wereld om ons heen. Zo zien we dat jongere mensen met een beperking andere behoeften kunnen hebben.

En ook zijn er veranderingen in de wensen van onze vrijwilligers. Gelukkig zijn nog steeds veel mensen die iets voor een ander willen doen. Maar veelal vaker in korter en meer flexibel vrijwilligerswerk. Daarnaast vragen de stijgende kosten en dalende inkomsten om nog zorgvuldiger afwegingen hoe we donaties inzetten.

Wat gelukkig onveranderd is, is de passie en de ambitie van onze vrijwilligers en beroepskrachten om het sociaal isolement van mensen met een lichamelijke beperking tegen te gaan. En zien we met het meerjarenplan nieuw kansen om onze mooie Zonnebloem toekomstbestendig te maken en te houden.

Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat we met ons nieuwe meerjarenplan 2024-2028 nog meer impact kunnen maken. Het is ontwikkeld met en voor onze doelgroep, door vrijwilligers en medewerkers.

En ja, er verandert veel maar niet het allerbelangrijkste: de betrokkenheid voor onze deelnemers!

De sessies die we over het meerjarenplan in het land georganiseerd hebben, hebben laten zien dat veel vrijwilligers de noodzaak voor een nieuwe koers zien en de veranderingen willen aangaan. Samen kunnen we hiermee écht een positieve verandering voor onze doelgroep blijven teweegbrengen.

Veranderen om samen nog beter onze Zonnebloem vorm te geven; ik gun het onze deelnemers!

Erica Bakkum
Voorzitter Nationaal Bestuur

De impact van de Zonnebloem

Ambitie

Ruim 1,3 miljoen mensen met een lichamelijke beperking (ongeveer 7,5% van alle Nederlanders) ervaren drempels in onze maatschappij, zoals ontoegankelijkheid, uitsluiting en ongelijke kansen om mee te kunnen doen. Hierdoor bestaat het risico dat deze groep mensen in een sociaal isolement terechtkomt.

De Zonnebloem vindt dat mensen met een lichamelijke beperking niet gehinderd mogen worden door meer praktische zorgen dan ieder ander. Door het bieden van oplossingen op het gebied van persoonlijke aandacht, mobiliteit en toegankelijkheid kunnen zij ook gewoon deelnemen aan onze maatschappij. In 2023 waren de belangrijkste resultaten op onze impactdoelen:

Impactdoel 1:

Persoonlijke aandacht

- 28.805 vrijwilligers
- 85.832 afdelingsdeelnemers

Er zijn voor elkaar

Samen leuke dingen doen. Een wandeling in de natuur, indoor skiën, een festival bezoeken, genieten van vakantie of gewoon samen een kopje koffie drinken of een spelletje doen. De bijna 29.000 vrijwilligers van de Zonnebloem verrijkten in 2023 het sociale leven van mensen met een lichamelijke beperking en zorgden ervoor dat zij aangesloten bleven bij de samenleving. Dit aantal is iets lager dan de afgelopen jaren. Ook zagen we het aantal deelnemers afnemen.

Impactdoel 2:

Mobiliteit

- 50 Zonnebloemauto's
 - 5.050 keer verhuurd
 - 9.335 verhuurdagen
 - Bezettingsgraad 56,66%
 - Rapportcijfer 8,7
- 59 Zonnebloemfietsen

Eropuit kunnen als ieder ander

Mobiliteit is essentieel voor mensen met een lichamelijke beperking om er (zelfstandig) op uit te kunnen. De Zonnebloemauto maakt de wereld groter voor mensen in een rolstoel of scootmobiel. Zij gebruiken de auto voor momenten die voor ieder mens betekenisvol zijn, zoals gezellige dagjes uit met familie of vrienden. Maar ook voor minder leuke momenten zoals begrafenissen. De Zonnebloemfiets biedt de mogelijkheid om er in de directe omgeving op uit te gaan.

Impactdoel 3:

Toegankelijkheid

- Ongeveer 100 geteste locaties
- Belevingsworkshops bij o.a. Efteling, Hans Anders en Johan Cruijff Arena
- 2 landelijke bewustwordingscampagnes

Op weg naar een toegankelijker Nederland

Goede toegankelijkheid is noodzakelijk voor onze doelgroep om op een volwaardige manier aan onze maatschappij te kunnen deelnemen. De Zonnebloem werkt aan een toegankelijker Nederland door meer bewustzijn te creëren voor ontoegankelijkheid, locaties te testen op fysieke en sociale toegankelijkheid en tips, workshops en trainingen te geven. Ongeveer 100 locaties in heel Nederland zijn inmiddels getest en er zijn volop aanpassingen doorgevoerd.

Impactdoel 4:

Toegankelijke vakanties

- 13 kleinschalige vakanties
- 2.364 gasten aan boord van MPS de Zonnebloem
- 210 verhuurdagen Hugenhouthuis
- 165 afdelingsvakanties

Voor iedereen een passende vakantie

Het aanbod varieert van (groeps)reizen met, indien nodig, gespecialiseerde medische/verpleegkundige zorg tot een aanbod van toegankelijke vakantie-accommodaties voor mensen die graag met familie en vrienden op pad gaan. Uniek aan de Zonnebloemvakanties is het feit dat, indien nodig, er medische/verpleegkundige begeleiding geboden wordt door deskundige vrijwilligers. Dankzij de vrijwillige inzet van o.a. artsen, verpleegkundigen en verzorgenden kunnen we het zorgaanbod afstemmen op de zorgvraag. Mensen die door hun beperking extra zorg en begeleiding nodig hebben, krijgen zo een heerlijke en zorgeloze vakantie. En de vrijwilligers genieten zelf ook van een bijzondere week vol mooie ervaringen en waardering.

Marktconforme prijzen

Vanuit onze visie dat mensen met een lichamelijke beperking niet gehinderd zouden mogen worden door méér praktische zorgen dan ieder ander, biedt de Zonnebloem haar producten en diensten tegen een marktconforme prijs. De kosten als gevolg van de beperking (bijvoorbeeld medische zorg of de begeleiding door vrijwilligers) worden betaald door de Zonnebloem. We kunnen dit alleen doen dankzij onze donateurs en de geweldige bijdragen van belangrijke partners zoals de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij.

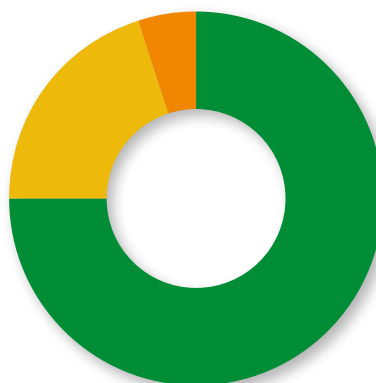

Overzicht besteding inkomsten 2023

Voorlichting/bewustwording, eigen activiteiten	€ 4.440.000
Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	€ 5.648.000
Vakanties	€ 3.548.000
Evenementen	€ 4.370.000

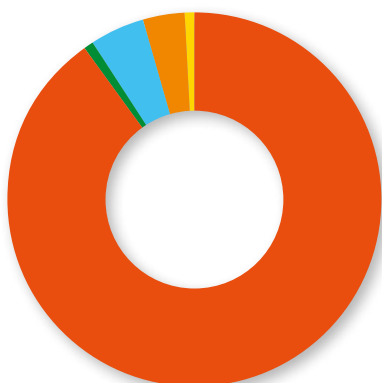
Totale uitgaven 2023

Besteed aan de doelstelling	75%
wervingskosten	20%
Kosten beheer en administratie	5%

Totale inkomsten 2023

Baten van particulieren	€ 18.001.000
Baten van bedrijven	€ 171.000
Baten van loterijorganisaties	€ 947.000
Baten van subsidies van overheden	€ 732.000
Overige baten	€ 121.000

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring
d.d. 1 juli 2024

Er kan zoveel meer dan je denkt

Betekenisvolle verhalen

“Ilse is mijn contact met de buitenwereld”

Een groot deel van haar leven wist Caroline niet wat ze mankeerde. Door onbegrip in haar omgeving belandde ze in een sociaal isolement. “Lange tijd draaide ik mee in de wereld van ‘gezonde mensen’, maar door mijn beperking val ik een beetje tussen wal en schip. De meeste leeftijdsgenoten werken en hebben een gezin, waardoor het voor mij moeilijk is om sociale contacten op te doen. Vrijwilliger Ilse van de Zonnebloemafdeling Wijchen is daarom heel belangrijk voor mij. Via haar houd ik contact met de buitenwereld.”

“We kennen elkaar nu zo’n zes jaar. Regelmatig drinken we samen koffie in het dorp en maken we leuke uitstapjes. Bij De Tuinen van Appeltern wilde ik graag op het blotevoetenpad. Dus ik heb mijn schoenen uitgedaan en Ilse en ik zijn heel langzaam over dat pad gaan lopen. Ik houd vooral van een-op-een activiteiten, maar er zijn ook veel deelnemers die juist genieten van de groepsuitjes. Fijn dat de Zonnebloem voor elk wat wils heeft.”

“Ik kan korte stukjes lopen. Als ik op pad ga, zit ik in een scootmobiel of rolstoel. Door mijn aandoeningen heb ik beperkte energie en maak ik ongecontroleerde bewegingen. Pas op mijn 25e is ontdekt waar het door

kwam. Jaren probeerde ik mee te komen met de meute, maar dat lukte gewoon niet. Dat zorgde voor een hoop stress. Zelfs mijn ouders begrepen op een gegeven moment niet wat er ‘mis’ was.”

“Het is heel fijn dat Ilse in mijn leven is gekomen. Zelf heeft ze een druk gezinsleven, dat maakt het bijzonder dat ze er ook voor mij is. Tijdens de coronaperiode bekommerde Ilse zich om mij, zodat ik niet alleen maar thuis zat. Heel waardevol vond ik dat. Ik kan altijd mijn verhaal kwijt bij haar. Iedere keer als ik haar zie, word ik weer helemaal blij.”

“Dank, dank, dank”

Beste mensen,

Even een mailtje om jullie ongelooflijk te bedanken voor de fantastische vakantie die mijn ouders dankzij jullie gehad hebben. Ze zijn afgelopen week mee geweest, en waren echt ‘over the moon’ van blijdschap door alle intens lieve vrijwilligers, de mooie route, de uitstapjes etc.

Maar wij als kinderen zijn jullie vooral intens dankbaar dat mijn moeder eindelijk even een weekje géén mantelzorger was. Jullie weten vast hoe zwaar dat is, en hoe moeilijk partners die rol los kunnen laten. Maar deze week is dat helemaal gelukt, en hoe bijzonder is dat geweest. Ze heeft ook echt zelf vakantie gehad!

Maar ook voor mijn vader was deze reis een ‘doorbraak’ omdat hij zo veel fijne mensen heeft gesproken die in ‘hetzelfde schuitje’, letterlijk en figuurlijk, zitten. Op zijn 92-ste wil zijn geest nog wel, maar zijn lichaam bijna

niet meer, en voor het eerst kon hij nu gelijkgestemden spreken. En dat heeft hem echt heel veel goeds gebracht; vooral meer berusting en waardering voor wat hij nog wél heeft en kan.

Daarnaast ook nog intens kunnen genieten van het door hem zo geliefde Hollandse landschap dus hij is een blij mens.

Ik zou het enorm waarderen als jullie namens mij en mijn zussen en broer, alle vrijwilligers en medewerkers enorm zouden willen bedanken voor deze onvergetelijke ervaring.

Heel veel succes met jullie prachtige werk!

Floortje Dessing

“Er kan meer dan ik dacht”

Als kind verhuisde Wilco Feiken van de Randstad naar het Drentse platteland. Dat hij buiten zijn nieuwe woonplaats naar het speciaal onderwijs moest, had een negatief effect op zijn sociale netwerk. “Met een lichamelijke beperking maak je helaas lastiger vrienden.”

Zijn sociale leven begon eigenlijk pas toen hij naar Assen verhuisde. De specialistische fysiopraktijk gaf hem de tip om eens bij de Zonnebloem te kijken. De afdeling Jong Groningen & Drenthe is ontzettend actief. “De Zonnebloem is voor mij dé manier om mijn netwerk te vergroten en te ontdekken wat ik allemaal kan. In die acht jaar dat ik erbij ben, heb ik al heel wat vriendschappen gesloten, ook met vrijwilligers.” vertelt Wilco. “Er wordt veel georganiseerd, maar je kunt ook een speciale aanvraag doen. Zo ging ik laatst met goede vriendin Marit een dagje winkelen. Dat kon omdat een vrijwilliger met ons mee wilde.”

Ook werkt de afdeling geregeld samen met zorggerelateerde opleidingen in de regio. Studenten

kwamen met het idee om een graffiti-workshop te organiseren. Wilco twijfelde of hij mee kon doen: “Ik heb last van spasmen en zo’n spuitbus leek me lastig. Maar vrijwilliger Lieke hielp me. Het resultaat is echt mooi: het kunstwerk hangt nu in mijn keuken.”

Wilco hoopt dat de Zonnebloem dit soort nieuwe dingen erin houdt. Want los van het artistieke resultaat, bracht de workshop hem nog iets anders. “Vernieuwende activiteiten zoals graffiti spuiten verbreden mijn horizon. Als er ooit weer zo iets wordt georganiseerd, zou ik dat nu sneller aandurven. Omdat ik heb ontdekt dat ik meer kan dan ik dacht.”

“Ontzettend veel levensgeluk”

Zonnebloemauto

De impact van de Zonnebloemauto blijkt wel uit de vele reacties die we ontvangen:

“Door de Zonnebloemauto kunnen we een traditie van 35 jaar door blijven zetten. Weekendje weg met 7 kameraden. Daarvan is 1 persoon steeds verder afhankelijk van zijn rolstoel en kan nu toch gewoon mee.”

“Mijn moeder die lijdt aan ALS kan op deze manier in haar eigen comfortabele rolstoel een mooier laatste seizoen van haar leven beleven buiten de muren van haar eigen huis. Zonder stress en de angst dat de bus zonder haar weggrijpt kan ze genieten van uitjes die haar leven een beetje mooier maken.”

“Het is ontroerend om te zien wat de uitstapjes met een ‘eigen Zonnebloemauto’ (i.p.v. a naar b in een rolstoeltaxi) met mijn vader doen. Het gevoel van vrijheid, gezellig samen in 1 auto op stap kunnen gaan, dat heeft hem weer zo ontzettend veel levensgeluk gebracht.”

“Buiten zijn helpt me positief te blijven”

Riny uit Losser is 90 jaar oud, maar stilzitten doet deze struise dame allerm minst. “Als de zon schijnt, ben ik zo veel mogelijk buiten. Dat helpt me positief te blijven”, vertelt ze. “Ik maak elke dag een wandelingetje en zodra de winter voorbij is, hoop ik ook weer op de fiets te stappen.”

Die fiets is de Zonnebloemfiets van de plaatselijke afdeling, want een gewone fiets lukt niet meer. “Ik heb een beroerte gehad waardoor mijn zicht sterk verminderde en ik moeite heb om mijn evenwicht te bewaren. Zoals vroeger wordt het niet meer, maar ik heb me aangepast aan de situatie en weiger achter de geraniums plaats te nemen. Dan wordt je leven pas écht beperkt!”

Wanneer in het voorjaar alles in bloei staat, stapt ze graag weer op de Zonnebloemfiets. Bij een café aan de rand van het dorp staat een duofiets, waarop je naast elkaar zit en samen fietst. De bestuurder heeft de volledige controle over de fiets en de passagier kan optioneel meetrappen. Riny: “Met deze fiets kan ik met een gerust

hart eropuit. Ik trap gewoon mee hoor, dat kan ik nog en het is goed voor de conditie. Ik heb vorig jaar al een paar mooie ritjes met de fiets gemaakt. Lekker de natuur in, door de bossen. Hier in de buurt is ook een mooi meer waar je helemaal omheen kunt fietsen.”

Wie er naast haar op de fiets zit, verschilt per ritje. Soms is dat een van haar kinderen, soms een fietsvrijwilliger van de Zonnebloem. “Mijn kinderen wonen ver weg. Maar als het goed weer is en er komt er eentje deze kant op, dan ga ik graag een stukje fietsen. Dat de fiets elektrisch is, vindt Riny prettig. “Nederland is vlak, totdat je op een fiets zit. Dan kom je om de haverklap een bruggetje of viaduct tegen. De oplossing? Snel op de turbostand en vooral goed vasthouden!”

Hoofdstuk 3

Communicatie en zichtbaarheid

Om onze missie voor mensen met een lichamelijke beperking te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat mensen de urgentie van het Zonnebloemwerk zien en begrijpen. Onze communicatie is erop gericht om mensen te informeren, inspireren en motiveren om de Zonnebloem te steunen als vrijwilliger of donateur.

Met aansprekende campagnes, fondsenwervende activiteiten en partnerschappen vergroten we onze slagkracht en impact. We laten zien welke impact een lichamelijke beperking heeft en de oplossingen die de Zonnebloem biedt. Authenticiteit speelt daarbij een belangrijke rol. We vertellen alleen echte verhalen en zijn dankbaar en trots op alle mensen die hun persoonlijke verhaal hebben willen delen en zo de missie van de Zonnebloem ondersteund hebben.

Zichtbaarheid

We proberen zoveel mogelijk gratis zichtbaarheid te creëren door o.a. contacten op te bouwen met journalisten, persvragen te beantwoorden en regelmatig persberichten uit te sturen. In 2023 leidde dat o.a. tot:

- Honderden berichten in regionale en lokale kranten over de activiteiten van onze afdelingen.
- In mei vroeg de Zonnebloem aandacht voor de ontoegankelijkheid van Nederland met een bijzondere campagne. Dit resulteerde in 8 artikelen (o.a. Telegraaf), 2 items in de ANP nieuwsbulletins op publieke radiozenders, 2 online items en 1 item op landelijke televisie bij Hart van Nederland. Hiermee bereikten we in totaal 7.661.823 mensen. Wat ontoegankelijkheid betekent voor mensen in een rolstoel bleek uit het persoonlijke verhaal van Tim (NH Nieuws). Ook zijn er in reactie op de campagne Kamervragen gesteld over de toegankelijkheid van Nederland.
- Verschillende bekende Nederlanders, waaronder Tiktokker Endri Sulai, paralympiër Noah Mbuyamba en presentatrice Gwen van Poorten postten in het najaar van 2023 over de Zonnebloem campagne over sociale toegankelijkheid. Diverse radiostations, waaronder NPO Radio 1, 2, 4 en 5 en Omroep Brabant besteedden ook uitgebreid aandacht aan deze campagne. Daarnaast leverde de campagne een mooi item in het RTL Nieuws op.
- In december was het mooie vrijwilligerswerk van de Zonnebloem zichtbaar in twee televisieprogramma's. RTL4 zond het programma 'Ambassadeur voor één dag' uit, waardoor kijkers een beter idee kregen van wat een vakantie aan boord van ons aangepaste cruiseschip betekent voor mensen met een lichamelijke beperking. Het SBS6 programma 'Helden van nu' liet zien hoe mooi en waardevol het Zonnebloem vrijwilligerswerk is.

De landelijke campagnes zijn in totaal ruim 42 miljoen keer gezien

Bereik sociale media

 4.351.047 accounts*	 11.752 views
 2.039.057 impressies	 1.159.068 weergaven
 2.236.020 accounts	 949.962 bezoekers

* Cijfers t/m eind oktober 2023. Eind oktober 2023 is één van de foto's die de Zonnebloem heeft geplaatst op Facebook aangemerkt als een afbeelding die niet voldeed aan de richtlijnen. Op basis van deze overtreding heeft het moederbedrijf van Facebook (Meta) besloten de pagina offline te halen en de Zonnebloem niet langer toe te staan om te adverteren op een van haar platformen (Facebook, Instagram, Threads, Whatsapp). We zijn daar een aantal bezwaarprocedures over opgestart, maar dit heeft voor de resterende maanden van 2023 geen effect gehad. Het niet kunnen gebruiken van de Facebookpagina heeft een nadelig effect op de werving van vrijwilligers, deelnemers en donateurs én op de naamsbekendheid. Deze kwestie heeft gelukkig geen effect op Facebook-accounts van lokale afdelingen.

Tim (24) tegen zijn zin weg uit Amsterdam: “Helaas toch niet zo rolstoeltoegankelijk”

Hoe toegankelijk is Amsterdam nou eigenlijk echt? Voor de 24-jarige Tim Huizing is dat inmiddels duidelijk. Hij zit al zijn hele leven lang in een rolstoel en geeft het na zeven jaar op in de stad: “Het is hier gewoon niet toegankelijk genoeg, en dat is heel jammer.” Om die reden wil hij verhuizen: “Ik wil hier niet echt weg, maar het voelt of het inmiddels een beetje moet.”

Hij kwam in 2016 in Amsterdam wonen voor zijn studie, en met zijn laatste studie is hij inmiddels bijna klaar. Tim woont in Oost en gaat graag naar plekken rondom het Spui, zoals de pool bar. “Ik kom hier veel met vrienden, en dan drinken we bier op het terras.”

En op het terras, daar blijft het voor Tim helaas bij, want met zijn rolstoel komt hij de kroeg niet binnen: “In zonnig weer zoals nu is dat helemaal prima, maar in de winter is dat heel koud en dat beperkt mij en daarmee mijn vrienden helaas.” Datzelfde geldt voor winkels, “en als ik dan ergens naar binnen kom, dan is daar het volgende probleem: een invalidentoilet dat ontbreekt.”

Dat hij met zijn verhuizing naar Amsterdam zeven jaar geleden een risicovolle keuze heeft gemaakt weet Tim maar al te goed. “Ik zeg altijd maar zo, je moet niet raar opkijken als ze Frans spreken in Frankrijk.” Daarmee bedoelt hij: in een oude en historische stad als Amsterdam is het niet raar dat er delen van de (binnen)stad ontoegankelijk zijn, voor wie dan ook. “Maar”, vindt hij, “als er hele kleine aanpassingen nodig

zijn om dat wel te doen, dan vind ik het heel vreemd als dat niet gebeurt.”

De oplossing is heel makkelijk, denkt Tim: “Gewoon overal zo’n rijplank, dat zou tof zijn.” Hij vindt dan ook dat de gemeente enige verantwoordelijkheid heeft als het gaat om de toegankelijkheid. De gemeente zelf, laat een woordvoerder van wethouder Zorg Alexander Scholtes weten, is verantwoordelijk voor de openbare ruimte. “Maar zodra het gaat om bijvoorbeeld winkels en cafés, dan is het aan de ondernemers zelf. Net als dat wij rijplanken binnenshuis niet kunnen verplichten.”

Tim wil benadrukken dat de eigenaren van zijn stamkroeg in ieder geval niet de boosdoeners zijn. “Ze helpen me door bijvoorbeeld soepel te zijn in terrastijden.” “En we tillen hem soms naar de wc”, zeggen ze zelf. “Maar het is zo naar dat je eigenlijk niet naar binnen kunt”, zegt Tim. “Het is een topstad, maar iets toegankelijker en ik blijf.”

Bron: NH Nieuws.
Lees het hele verhaal hier:

Hoofdstuk 4

Fondsenwerving en partnerschappen

Onmisbare steun van donateurs

Eind 2023 had de Zonnebloem 287.851 structurele donateurs. Naast de bekende huis-aan-huis werving zijn er veel wervingsacties gedaan, waaronder online werving via Facebook. Mensen die onze petitie voor een toegankelijker Nederland tekenden, zijn gevraagd om de Zonnebloem ook financieel te steunen. Doordat ons Facebookaccount is uitgevallen hebben we vroegtijdig met deze actie moeten stoppen. Een 'Vraag een vriend'-campagne heeft 650 nieuwe donaties opgeleverd. Ook de meer traditionele kanalen zijn ingezet, waaronder een

mailing naar potentiële nieuwe donateurs wat bijna 1.000 nieuwe donaties heeft opgeleverd.

Volledig nieuw was de televisieshow 'Ambassadeur voor 1 dag' op RTL4 waarbij Zonnebloem ambassadeur Frans Duijts een dag aan boord was van ons schip MPS de Zonnebloem en een kijkje achter de schermen gaf. Het doel was donateurswerving. Dit heeft 300 donaties opgeleverd met relatief hoge bedragen.

Mooie momenten, echt dichtbij met de Zonnebloemloterij

Ieder jaar organiseren we een loterij. Met de opbrengsten van de loten kunnen lokale afdelingen hun mooie werk voor mensen met een lichamelijke beperking betalen. We zijn erg blij met de opbrengst in 2023 van de Zonnebloemloterij. Door een prijsverhoging van € 2 naar

€ 3 euro per lot, is het aantal verkochte loten afgelopen jaar weliswaar met 16% gedaald, maar de omzet is gestegen met 26%. Hiervoor hebben onze vrijwilligers in totaal 687.004 loten verkocht, waarvan 66.387 loten digitaal.

Samenwerking, sponsorships en lokale fondsenwerving

Geld voor de lokale activiteiten wordt grotendeels bijeengebracht door de vrijwilligers, bijvoorbeeld door lotenverkoop en het vinden van lokale sponsors. Ook krijgen afdelingen een gedeelte van de inkomsten van

donateurs in hun regio. Daarnaast worden vanuit het Nationaal Bureau samenwerkingen geïnitieerd die afdelingen lokaal in kunnen zetten om fondsen te werven of extra aandacht aan hun deelnemers te schenken.

Ook zijn we ontzettend dankbaar voor de steun die we mogen ontvangen en/of de samenwerking met

Nationale Postcode Loterij, VriendenLoterij, RIKI Stichting, Sunsation Sunflower, Stichting Villa Variemon, Rabobank, BMW Group Financial Services | ALPHABET, Vattenfall Foundation, Van Lanschot Kempen Foundation, diverse gemeenten, Local Tea, Blossombs, ANWB, Vegro, Coovels Smits Stichting, Fonds Schiedam Vlaardingen en Stichting Pieter Houbolt Fonds.

Organisatie

Vrijwilligers

De Zonnebloem is een vrijwilligersorganisatie die door vrijwilligers wordt bestuurd. De bijna 29.000 vrijwilligers vormen de leden van de vereniging. De meeste vrijwilligers zijn georganiseerd in 970 plaatselijke en 88 regio's. De overige vrijwilligers zijn actief als vakantievrijwilliger, mystery guest of vrijwillige chauffeur van de Zonnebloemauto. De vrijwilligersorganisatie wordt ondersteund door het Nationaal Bureau met betaalde krachten.

Werving afdelingsvrijwilligers

De Zonnebloem heeft in 2023 twee wervingscampagnes georganiseerd via Facebook en LinkedIn. Deze werden ondersteund met radiocommercials. Ook hebben we bestuursleden geworven via regiobijeenkomsten van de ABN AMRO. Afgelopen jaar zijn 856 vrijwilligers gestart als bestuurslid. Hiervan waren 373 bestuursleden nieuw bij de Zonnebloem, de overige 483 waren al actief als algemeen vrijwilliger en zijn in 2023 bestuurslid geworden. Het aantal geworven algemeen vrijwilligers was 3.389.

Werving zorgvrijwilligers

In 2023 heeft de Zonnebloem op twee congressen voor (huis)artsen gestaan en een flyer in het magazine Arts & Auto geplaatst. Dit heeft 11 nieuwe aanmeldingen van artsen opgeleverd. Voor de werving van zorgvrijwilligers zijn we o.a. op de beurs Nursing Experience aanwezig geweest, hebben we in 183 zorginstellingen & ziekenhuizen posters geplaatst en is er een advertentie op LinkedIn geweest. We hebben in FLOOR magazine en Nursing Magazine een advertorial geplaatst en ook via

de nieuwsbrief en website van Nursing zorgvrijwilligers geworven. We hebben verschillende interviews van zorgvrijwilligers met hun werkgevers gedeeld en zo zichtbaarheid onder de collega's verworven. Dit heeft ervoor gezorgd dat 277 nieuwe zorgvrijwilligers niveau 2, 3, 4/5 zich hebben aangesloten bij de Zonnebloem.

Deskundigheidsbevordering

Om onze vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen bij hun inspanningen voor de Zonnebloem hebben we al een groot aantal jaren een programma voor deskundigheidsbevordering met trainingen in workshops. In 2023 werden 196 workshops op locatie gegeven en 29 online. Op deze manier konden we de kennis en vaardigheden van 2.577 vrijwilligers vergroten. Daarnaast zijn 6 besturedagen georganiseerd, waarvan 4 op het Nationaal Bureau en 2 online. In 12 provinciale bijeenkomsten zijn geïnteresseerde afdelingsvrijwilligers en -bestuursleden geïnformeerd over het meerjarenplan 2024-2028.

Bestuur en toezicht

Nationale Vergadering

Vanuit de vereniging worden leden afgevaardigd voor de Nationale Vergadering. Dit orgaan houdt toezicht op het beleid en de verantwoording van de vereniging. De Nationale Vergadering keurde onder andere besluiten goed met betrekking tot:

- Meerjarenplan 2024-2028 en bijbehorende begroting.
- Wijziging van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.
- Het projectvoorstel voor de viering van het 75-jarig jubileum.

Daarnaast zijn de jaarrekening, het jaarverslag en het jaarplan 2024 goedgekeurd. De Nationale Vergadering kwam in 2023 vier keer bijeen.

Nationaal Bestuur

Het Nationaal Bestuur had in 2023 acht keer een bestuursvergadering en woonde daarnaast de vier Nationale Vergaderingen bij. Veel tijd in de vergaderingen, alsmede in het bestuursweekend, is besteed aan het meerjarenplan 2024-2028. Daarnaast zijn de jaarrekening, het jaarplan en de begroting besproken en vastgesteld.

Samenstelling van het Nationaal Bestuur op 31 december 2023:

Naam	Functie	Benoemd in	Maximale zitting tot
Erica Bakkum	voorzitter	2023	2031
Herman Busch	vicevoorzitter	2023	2031
Annemarie Apeldoorn	secretaris	2019	2026
Wouter Kalkman	penningmeester	2020	2027
Brenda Knip	algemeen bestuurslid	2020	2027
Danny de Vries	algemeen bestuurslid	2022	2030
Elly van Leuven	algemeen bestuurslid	2022	2030
Mireille Vaal	algemeen bestuurslid	2022	2030

Bezoldiging

Alle bestuursleden zijn actief op onbezoldigde basis, zij zijn vrijwilligers. Aan bestuurders worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt. Positie in de vereniging, taken en verantwoordelijkheden en bepalingen rondom de besluitvorming van het Nationaal Bestuur zijn beschreven in een bestuursreglement.

Directie

Het gros van de bestuurlijke taken heeft het Nationaal Bestuur overgedragen aan een betaalde directie. Deze ondersteunt het bestuur en de Nationale Vergadering bij het voorbereiden en uitvoeren van beleid. Heel 2023 was M.S.P. (Marc) Damen directeur. Hij geeft leiding aan de vrijwilligersorganisatie en aan de betaalde krachten van het Nationaal Bureau. Per kwartaal legt hij verantwoording af aan het bestuur en informeert hen over de gang van zaken.

Het Nationaal Bureau

De belangrijkste activiteiten van het Nationaal Bureau zijn het dagelijks ondersteunen van de afdelingen in het land en zorgen voor de randvoorwaarden van een goed draaiende vereniging. Eind 2023 waren er 87¹ betaalde medewerkers in dienst (vs. 99 eind 2020) wat neerkomt op 70,44 voltijdbanen. Het ziekteverzuim ligt met 4,63% net boven de doelstelling van 4% (landelijke norm). In 2022 was het 1,81%.

¹ Dit is exclusief medewerkers die gebruik maken van de RVU, dit betreft 2 medewerkers van het Nationaal Bureau.

Ondernemingsraad

De OR heeft in 2023 regelmatig met de bestuurder gesproken en de volgende punten behandeld:

- Arbeidsvoorwaarden 2024/2025.
- Impact van het nieuwe meerjarenplan op medewerkers.
- Een gezond werkklimaat, met aandacht voor werkdruk, integriteit en sociale veiligheid.
- Het verloop onder medewerkers.
- Invloed van de nieuwe ICT-omgeving op werkprocessen.
- Borgen van kennis en vastleggen van processen voor de hele organisatie.

De Ondernemingsraad heeft afscheid genomen van drie leden en drie nieuwe leden mogen verwelkomen. Ook heeft de OR een aantal bijeenkomsten georganiseerd om een nog beter beeld te krijgen van hoe medewerkers tegen zaken aankijken en input te vergaren voor de arbeidsvoorwaarden. Sinds eind 2023 behartigt de OR ook de werknemersbelangen van Zonnebloemmedewerkers op het MPS.

Integriteitsbeleid

De integriteitsfunctionaris van de Zonnebloem heeft in 2023 13 signalen ontvangen, waarvan er vier zijn doorgezet naar een melding. De signalen hadden voornamelijk betrekking op – door (een groot deel van) een afdeling - ervaren ongewenst gedrag dat niet direct kon worden beteugeld door regulier ingrijpen. Van de 13 meldingen was bij twee gevallen een beroepskracht betrokken, van de vier doorgezette meldingen was in één geval een beroepskracht betrokken. De overige meldingen betroffen uitsluitend vrijwilligers.

Klachten:

In totaal zijn er 301 klachten ontvangen en afgehandeld. Een kwart van deze klachten is afkomstig van afdelingsvrijwilligers en -bestuursleden. De introductie van de nieuwe applicatie NOVA en de inhoud van het meerjarenplan waren vaak onderwerp van deze klachten. Naast een inhoudelijke reactie is de inhoud van deze klachten als input meegegeven aan de afdeling en projectgroepen die met de ontwikkeling van de applicatie of de uitwerking van de plannen aan de slag waren. Een ander kwart van de klachten was afkomstig van vrijwilligers of deelnemers van onze vaarvakanties. Deze betroffen voor een groot gedeelte de slechte communicatie over het wel of niet ingedeeld zijn voor een vakantie en de bejegening tijdens de vakantie door (mede-)vrijwilligers. De helft van de klachten is afkomstig van donateurs of heeft te maken met fondsenwervende acties.

Inschakeling vertrouwenspersonen:

De Zonnebloem kent zowel voor vrijwilligers en deelnemers als voor de betaalde medewerkers interne en externe vertrouwenspersonen.

Binnen het Nationaal Bureau zijn afgelopen jaar twee nieuwe interne vertrouwenspersonen gestart. Er zijn in 2023 vanuit de medewerkers geen meldingen bij de vertrouwenspersonen gemeld. Hoewel dit feit op het eerste gezicht positief lijkt, kan het ook een indicatie zijn dat de vertrouwenspersonen en hun werk onvoldoende bekend zijn.

Fraudes:

In 2023 zijn er zes vermoedens van een financieel misstand geweest. Alle vermoedens hadden betrekking op lokale en/of regionale afdelingen. Deze vermoedens zijn uitgebreid onderzocht. Van 3 vermoedens is geconstateerd dat geen sprake was van een financieel misstand, maar zijn de betreffende afdelingen wel geadviseerd om te komen tot een betere inrichting van de administratieve organisatie. Bij 2 vermoedens is geconstateerd dat sprake was van een financieel misstand en zijn maatregelen getroffen. Van één vermoeden loopt het onderzoek nog.

Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) en informatiebeveiliging

In 2023 zijn 11 datalekken gemeld bij de privacy officer. Dit is een stijging ten opzichte van eerdere jaren (2022: 7 meldingen, 2021: 4 meldingen). Dit betekent niet automatisch dat er ook meer datalekken veroorzaakt worden. In alle AVG-trainingen voor nieuwe en bestaande medewerkers wordt aandacht besteed aan het voorkomen en herkennen van datalekken. Deze trainingen en het bespreekbaar maken van de AVG in alle teams heeft waarschijnlijk een positief effect gehad op de herkenning van datalekken en meldingsbereidheid. De gemelde datalekken zijn adequaat opgepakt en afgehandeld zijn en geen van de lekken gaf aanleiding om deze te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

MPS de Zonnebloem

Behalve de Nationale Vereniging heeft de Zonnebloem nog een entiteit: Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V. die het vakantieschip, MPS de Zonnebloem, van de Zonnebloem exploiteert. De vereniging is enig aandeelhouder en de directeur van de vereniging is ook directeur van de B.V. Eind 2023 waren op het vakantieschip van de Zonnebloem 8² bemanningsleden werkzaam (vs. 7 eind 2022), wat neerkomt op 5 voltijdbanen. Het ziekteverzuim op het MPS was 7,8% vergeleken met 4,4% in 2022.

De jaarrekening van de B.V., die statutair in Breda is gevestigd, is via het Nationaal Bureau op te vragen.

² Dit is exclusief medewerkers die gebruik maken van de RVU, dit betreft 1 medewerker van het MPS

Bericht van het bestuur

In dit jaarverslag 2023 blikken we niet alleen terug op de behaalde resultaten in 2023 maar geven we ook een vooruitblik naar de toekomst. In 2024 zal de Zonnebloem haar 75-jarig jubileum vieren met tal van activiteiten. Terugkijkend op 2023 kunnen we constateren dat overal in het land plaatselijke afdelingen allerlei activiteiten, grote en kleine uitstapjes, dagjes weg en vakanties voor mensen met een lichamelijke beperking organiseerden.

De stijgende kosten hebben nog steeds een grote impact op zowel de uitgaven van de Zonnebloem als de inkomsten. Ondanks dat de baten hoger zijn dan begroot en voorgaand jaar, zien we de structurele baten (donateursbijdrage en mailings) teruglopen. Ook het werven van nieuwe donateurs is moeilijker geworden. Daarnaast is de Zonnebloem meer geld kwijt aan bijvoorbeeld inkoop van maaltijden en brandstof voor het schip, worden (vakantie)accommodaties duurder en stijgen de prijzen voor vervoer en activiteiten.

Dit alles betekent dat de Zonnebloem zich moet aanpassen aan de veranderingen in de wereld om haar heen. Zodat de Zonnebloem er ook in de toekomst is voor mensen die door hun lichamelijke beperking in een sociaal isolement dreigen te raken. Het Bestuur heeft er alle vertrouwen in dat we met het nieuwe meerjarenplan 2024-2028 in kunnen spelen op deze veranderingen en meer impact kunnen maken voor de doelgroep. Het meerjarenplan is ontwikkeld met en voor onze doelgroep, door vrijwilligers en medewerkers.

Zie voor het volledige bestuursverslag de officiële publicatie van het geconsolideerde jaarverslag 2023.

Financieel beleid

Uitgangspunten voor het financieel beleid zijn transparantie, verantwoording en verantwoordelijkheid en zorg voor continuïteit. Het financieel beleid van de Zonnebloem bestaat uit vermogensbeleid, beleggingsbeleid, prijsbeleid en interne financiering. De kaders hiervoor zijn beschreven en vastgelegd.

Erkend goed doel

De Zonnebloem is sinds juli 2016 een Erkend Goed Doel. Het CBF toetst de organisaties aan de normen van de Erkenning, kent de Erkenning toe en houdt toezicht. Voor de erkenning wordt onderscheid aangebracht in verplichte normen en aandachtspunten. Ook is er een CBF-erkenningspaspoort ontwikkeld, waarbij overzichtelijk de kerngegevens van de organisatie worden weergegeven.

Vermogensbeleid

Als organisatie met een CBF-erkenning houden we ons aan de Handreiking Verantwoord Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland. Volgens deze handreiking mag de Zonnebloem haar vermogen slechts aanwenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. Een continuïteitsreserve wordt, in overeenstemming met de handreiking, gevormd voor de dekking van financiële risico's en om zeker te stellen dat de Zonnebloem ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Een risicoanalyse vormt hiervoor de grondslag.

Verantwoord beleggingsbeleid

Tussen de ontvangst van middelen en de daadwerkelijke besteding kan enige tijd verstrijken. In de tussenliggende periode wil de Zonnebloem deze middelen zorgvuldig en transparant beheren. Als ze langere tijd ter beschikking staan, worden ze risicomijdend belegd door een vermogensbeheerder met jarenlange beleggingservaring. Zo kan een beter rendement worden behaald dan met het passief volgen van een strategische asset-mix mogelijk is. De beleggingshorizon bedraagt meer dan tien jaar, waarbij in totaal niet meer dan 30% in zakelijke waarden (aandelen) mag worden belegd. De beleggingsdoelstelling op het belegd vermogen is aangepast naar reële instandhouding. Hiermee bedraagt het gewenste rendement na kosten circa 2% op jaarbasis.

De Zonnebloem heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid en die dient ook in het beleggingsbeleid van de vereniging zichtbaar te zijn. In 2010 heeft de Zonnebloem verantwoord beleggen ingevoerd in het totale vermogensbeheer. Dit beheer wordt uitbesteed aan F. van Lanschot Bankiers N.V. (hierna Van Lanschot). Het beheer voldoet aan de Handreiking Verantwoord Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland.

Gekozen is voor een duurzaam beleggingsproces, waarin naast financiële data, ook niet-financiële (duurzame) data worden meegewogen. De fondsen van Van Lanschot beleggen niet in ondernemingen die in strijd handelen met Handreiking Verantwoord Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland. De handreiking adviseert organisaties om beleggingen te onderzoeken op schending van onder andere mensenrechten, corruptie, en bescherming van het milieu. Periodiek wordt het beleggingsuniversum gescreend door een extern dataprovider op overtreding van de richtlijn.

De afspraken over beheer, asset-mix en richtlijnen met betrekking tot de aandelen en vastrentende waarden waarin mag worden belegd, zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst. Periodiek vindt overleg plaats waarbij Van Lanschot verantwoording aflegt over het naleven van de afspraken en de performance van de portefeuilles.

De Zonnebloem laat de performance van de portefeuilles jaarlijks ook toetsen door een onafhankelijke organisatie.

Prijsbeleid en interne financiering

De Zonnebloem voert een uniform prijsbeleid. Deelnemers betalen marktconforme prijzen voor de deelname aan Zonnebloemactiviteiten. En vrijwilligers worden niet financieel belast, zij betalen zelf geen bijdragen voor deelname aan activiteiten en worden gestimuleerd om gemaakte onkosten te declareren.

De interne financiering beschrijft de regelingen op het gebied van de geldstromen en administratieve processen tussen de afdelingen onderling en tussen de afdelingen en de vereniging nationaal. We hebben het dan over de verdeling van donateurgelden, de opbrengsten van de loterij, de kosten en bijdragen voor workshops, de verzekeringen en dergelijke. Het is van belang dat de hoeveelheid geldstromen tussen alle verenigingsorganen zo klein mogelijk is. Belangrijk is ook dat de regelingen die daarbij horen niet ingewikkelder zijn dan nodig en zoveel mogelijk gestroomlijnd worden.

Stimulering

Voor afdelingen is er een aantal stimuleringsregelingen waarvan zij gebruik kunnen maken. Zo kunnen afdelingen een bijdrage ontvangen voor de dekking van kosten van een vakantie. In 2023 zijn 165 afdelingenvakanties georganiseerd, waaraan 2.194 deelnemers hebben deelgenomen. 129 afdelingen die in 2023 afdelingsvakanties hebben georganiseerd ontvingen ruim € 163.000.

Afdelingen die te weinig inkomsten hebben om voldoende activiteiten te organiseren, kunnen ook een beroep doen op het Stimuleringsfonds van de Zonnebloem. Dat geldt ook voor afdelingen die willen groeien door het aanbod verder uit te breiden met vernieuwende activiteiten en/of nieuwe deelnemers te bereiken, maar daarvoor niet voldoende geld hebben. In 2023 zijn door plaatselijke afdelingen geen aanvragen ingediend (2022: 6). In 2023 zijn daarom geen bedragen uitgekeerd (2022: € 5.473). In 2023 hebben 2 afdelingen in totaal € 300 gestort in het Stimuleringsfonds (2022: 3 afdelingen in totaal € 350). Ook hebben in 2023 vijf afdelingen voor in totaal € 3.200 een bijdrage gedaan voor de kosten van het schip MPS de Zonnebloem.

Financiële positie

Vanuit het oogpunt van transparantie presenteert de Zonnebloem een geconsolideerde jaarrekening, waarin de twee Zonnebloementiteiten zijn verenigd. Beide entiteiten zijn statutair gevestigd in Breda. De jaarrekening van de Zonnebloem is opgesteld volgens Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Organisaties (RJ 650).

De volgende rechtspersonen zijn in de consolidatie opgenomen:

- Nationale Vereniging de Zonnebloem
- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.

Saldo van de baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is in 2023 afgerond € 2.172.000 negatief. Het resultaat is als volgt verdeeld over de verschillende entiteiten:

	Resultaat 2023	
(x € 1.000)		
Vereniging Nationaal	-1.840	
Afdelingen	-120	
Nationale Vereniging de Zonnebloem		-1.960
Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.		-212
Saldo van baten en lasten		-2.172

Het resultaat 2023 is bijna € 5,6 miljoen hoger dan het resultaat van 2022. De som van de baten is ruim € 1,5 miljoen hoger dan in 2022. De bestedingen aan de doelstelling zijn ruim € 275.000 hoger dan de bestedingen in 2022. De totale wervingskosten zijn ruim € 800.000 hoger dan in 2022. De kosten beheer en administratie zijn bijna € 175.000 hoger dan in 2022. De financiële baten (het resultaat van de beleggingen en liquide middelen) zijn ruim € 5,3 miljoen hoger ten opzichte van 2022.

	Werkelijk 2023	Werkelijk 2022	Verschil
(x € 1.000)			
Som van de baten	20.072	18.554	1.518
Som besteed aan doelstelling	18.006	17.730	276
	2.066	824	1.242
Totale kosten werving baten	4.609	3.789	820
Kosten beheer en administratie	1.421	1.247	174
Financiële baten en lasten	1.792	-3.524	5.316
Saldo van baten en lasten	-2.172	-7.736	5.564

Som van de baten

Om inzicht te geven in de ontwikkeling van de totale baten over 2023 volgt hierna een overzicht gebaseerd op de baten over 2023 met ter vergelijking de baten over 2022.

(x € 1.000)

	Werkelijk 2023	Werkelijk 2022	Vershil
Baten van particulieren	18.001	16.879	1.122
Baten van bedrijven	171	123	48
Baten van loterijorganisaties	947	754	193
Baten van subsidies van overheden	732	677	55
Baten van andere organisaties zonder winststreven	112	71	41
Totaal van de geworven baten	19.963	18.504	1.459
Baten als tegenprestatie voor levering producten	61	6	55
Overige baten	48	44	4
Totaal van de baten	20.072	18.554	1.518

Baten van particulieren

De baten van particulieren bestaan vooral uit structurele donateursbijdragen (€ 7,7 miljoen), opbrengst nalatenschappen (ruim € 3,6 miljoen), opbrengst loterij (bijna € 2,2 miljoen), opbrengst mailings (€ 1,1 miljoen), bijdragen fondsenwerving algemeen - waaronder spontane giften (ruim € 2,2 miljoen) en baten eigen acties afdelingen (ruim € 660.000).

De totale baten van particulieren 2023 zijn ruim € 1,1 miljoen hoger dan voorgaand jaar. De spontane giften zijn ruim € 610.000 hoger dan voorgaand jaar, dit wordt met name veroorzaakt door twee grote giften van € 282.000 en € 250.000. De opbrengst uit de verkoop van loten steeg met ongeveer € 430.000, met name door de verhoging van de prijs van een lot van € 2,- naar € 3,-, ten opzichte van vorig jaar. Een compliment voor onze vrijwilligers, die zich ook in 2023 enorm hebben ingezet voor de loterij. De baten eigen acties afdelingen waren bijna € 130.000 hoger dan voorgaand jaar.

De baten uit nalatenschappen bedragen in 2023 € 3.620.000 (2022 € 3.322.000). Het aantal nieuwe dossiers was 95 en het aantal lopende dossiers per 31 december 2023 is 126.

(x € 1.000)

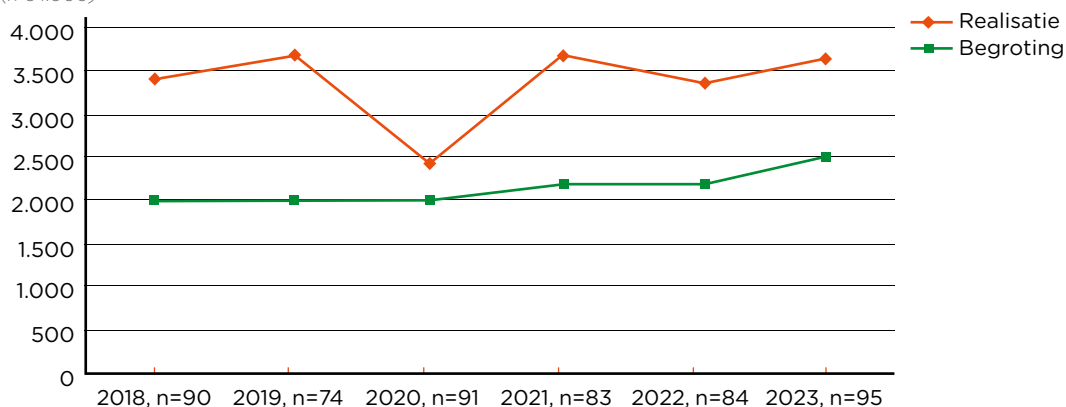

Fig. 1. Jaarlijkse ontwikkeling baten uit nalatenschappen en jaarlijks aantal ontvangen nalatenschappen

Som van de lasten

De som van de lasten is in 2023 bijna € 1,3 miljoen hoger dan in 2022 Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere wervingskosten van € 820.000.

(x € 1.000)

	Werkelijk 2023	Werkelijk 2022	Vershil
Besteed aan doelstelling	18.006	17.730	276
Kosten werving baten	4.609	3.789	820
Kosten beheer en administratie	1.421	1.247	174
Som van de lasten	24.036	22.766	1.270

Som besteed aan doelstelling

De bestedingen aan doelstelling hebben betrekking op:

(x € 1.000)

	Werkelijk 2023	Werkelijk 2022	Vershil
Voorlichting, bewustwording en eigen activiteiten	4.440	3.766	674
Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	5.648	5.507	141
Vakanties	3.548	3.695	-147
Evenementen	4.370	4.762	-392
Som besteed aan doelstelling	18.006	17.730	276

De totale bestedingen aan de doelstelling zijn ruim € 275.000 hoger dan in 2022.

De bestedingen bij voorlichting/bewustwording, eigen activiteiten zijn bijna € 675.000 hoger dan voorgaand jaar. Dit verschil wordt veroorzaakt door hogere kosten jaarlijkse campagne van € 140.000. In 2022 is een deel van het beschikbare budget niet besteed, als gevolg van lagere uitzendkosten door minder bereik en het eerder beëindigen van online wervingsactiviteiten als gevolg van achterblijvende resultaten. Daarnaast zijn in 2023 al voor een bedrag van € 116.000 aan kosten gemaakt, onder andere voor de inspiratiegids die in 2023 is uitgebracht, voor de het 75-jarig jubileum in 2024. Ook wordt de stijging veroorzaakt door hogere automatiseringskosten, hogere kosten met betrekking tot het meerjarenplan 2024-2028 (onder andere provinciale bijeenkomsten) en een hogere doorbelasting van personeelskosten aan deze doelbesteding.

Bij vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding wordt de hogere besteding, ten opzichte van vorig jaar, vooral veroorzaakt door hogere automatiseringskosten.

Bij vakanties worden de lagere bestedingen vooral veroorzaakt doordat de eigen bijdrage van deelnemers is verhoogd.

De lagere besteding bij evenementen wordt met name veroorzaakt doordat plaatselijke afdelingen per saldo ongeveer € 280.000 minder uitgegeven aan activiteiten dan voorgaand jaar.

Totale kosten werving baten

De totale kosten werving baten in 2023 zijn ruim € 800.000 hoger dan in 2022. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat in 2022 een aantal wervingsacties niet (volledig) zijn uitgevoerd omdat de resultaten van deze wervingsactiviteiten op dat moment te laag waren. De resultaten van de wervingsactiviteiten in 2023 waren goed waardoor in 2023 alle geplande wervingsactiviteiten zijn uitgevoerd. Het percentage 'Wervingskosten als % van de totale baten' (wervingskosten gedeeld door de geworven baten) bedraagt in 2023: 23,1% (2022: 20,5%). Het percentage 'Wervingskosten als % van de totale lasten' (wervingskosten gedeeld door de totale lasten) bedraagt 19,2% (2022: 16,6%).

Kosten beheer en administratie

Hieronder vallen alle kosten die de organisatie maakt voor de (interne) beheersing en administratie, die niet toe te rekenen zijn aan de doelstelling of aan de werving van baten. De kosten beheer en administratie zijn € 1.421.000 en hiermee ongeveer € 175.000 hoger dan in 2022 (€ 1.247.000). Dit wordt veroorzaakt doordat medewerkers meer zijn ingezet op ondersteunende activiteiten met name het programma Zonnewende.

Financiële baten en lasten

Het resultaat van de financiële baten en lasten over 2023 bedraagt bijna € 1,8 miljoen positief. Dit komt neer op een gerealiseerd rendement van 9,30%. Het ongerealiseerd koersresultaat in 2023 bedraagt € 540.000 negatief. Gemiddeld is over de afgelopen 5 jaar een rendement gehaald van 3,01%.

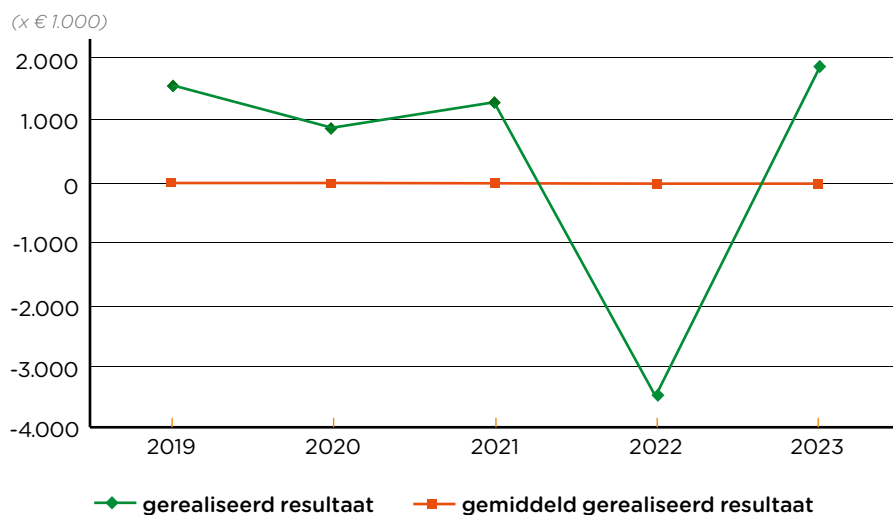

Fig. 2. Ontwikkeling van financiële baten en lasten (* € 1.000)

Financiële baten en lasten

(x € 1.000)

	2023	2022	2021	2020	2019
Rente uit spaarrekeningen en deposito's	29	-1	-1	1	1
Rentes uit obligaties	-	-	-	-	-
Rentelasten	-	-	-	-	-
Subtotaal rentebaten en lasten	29	-1	-1	1	1
Dividend	187	127	81	139	183
Gerealiseerde koersresultaten	-537	390	1.580	650	191
Ongerealiseerde koersresultaten	2.165	-3.975	-281	170	1.268
Subtotaal koersresultaten	1.628	-3.585	1.299	820	1.459
Totaal financiële baten en lasten	1.844	-3.459	1.379	960	1.643
AF: kosten van beleggingen	52	65	65	73	45
Netto beleggingsresultaat	1.792	-3.542	1.314	887	1.598
Gemiddeld belegd vermogen in jaar	19.277	23.497	21.821	17.703	16.443
Rendement uit beleggingen	9,30%	-15,00%	6,02%	5,01%	9,72%
Gemiddeld jaarlijks rendement in 5 jaar (%)	3,01%				

Bestedingsratio

De bestedingsratio's geven de verhouding weer tussen de bestedingen aan de doelstelling en de baten en lasten.

De Zonnebloem streeft naar zo hoog mogelijke bestedingsratio's, maar bij voorkeur boven de 75% voor bestedingsratio 1.

Bestedingsratio I (Doelbesteding als % van de totale lasten)

Bestedingsratio II (Totale lasten als % van de totale baten)

Bestedingsratio I bedraagt 74,9% (2022: 77,9%).

Bestedingsratio II bedraagt 119,8% (2022: 122,7%).

Interne beheersing

Voor een goede interne beheersing is het goed inrichten en structureren van de administratieve organisatie en de interne beheersing een voorwaarde. Hiertoe behoren onder meer de werking van de interne risicobeheersingsmaatregelen en de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de accountant.

Risicomanagement

Voor een goededoelenorganisatie vormt reputatieschade een belangrijk risico. Negatieve publiciteit over de eigen organisatie, maar ook van elk ander goed doel in Nederland, terecht of onterecht, kan zijn weerslag hebben op de goede naam en faam van een goed doel. Met consequenties voor de relatie met deelnemers, vrijwilligers en donateurs. De Zonnebloem werkt hard aan de optimalisering van integraal risicomanagement. Op basis van een omgevingsanalyse en de marktpositie worden vooral strategische en operationele risico's beschreven en beoordeeld op de mate waarin de Zonnebloem bereid is deze risico's al dan niet af te dekken. In onderstaand overzicht worden ook de maatregelen beschreven die zijn getroffen om de voornaamste risico's en onzekerheden te beheersen.

Beoordeling risico's

Om alle risico's te beoordelen en te vergelijken, worden de risico's gewogen op basis van een schatting van de kans dat deze kans zich voordoet en een schatting van de impact van de gevolgen op het behalen van de doelstellingen van de organisatie. De impact is niet alleen gebaseerd op de financiële consequenties voor de organisatie, maar ook op de reputatie van de Zonnebloem. Er is onderscheid gemaakt tussen risico's waarop kan worden gestuurd en risico's waarop niet kan worden gestuurd, maar die wel kunnen worden beïnvloed.

Risicobeheersing en interne controle

Onder andere de volgende beheersingsinstrumenten zijn reeds operationeel:

- financiële rapportages op maand-, kwartaal- en jaarbasis;
- voortgangsrapportages op kwartaal- en jaarbasis;
- treasurybeleid;
- periodieke privacy audit;
- covenant horizontaal toezicht;
- autorisatiematrix voor het aangaan van betalingen en verplichtingen;
- periodieke bespreking van de financiële resultaten en plannen met Audit Commissie en Nationaal Bestuur;
- opvolgen van de aanbevelingen uit de Managementletter van de accountant;
- periodieke controles bankmutaties en administratie regionale- en lokale afdelingen;
- gedragscode en belanghebbendenreglement.

	Beheersingsmaatregel	Risico-bereidheid	Impact	Waarschijnlijkheid
Strategische risico's				
Imagoschade als gevolg van een incident intern of extern. Een incident kan van alles zijn (fysiek ongeluk, fraude, datalek, maar ook negatieve publiciteit van collega-goed doel). Inherent aan het woord is dat de gebeurtenis onvoorzien en storend is en het is van groot belang alles te doen om incidenten te voorkomen en processen op orde te hebben.	• Op het schip periodieke calamiteiten-oefening • Selectiecriteria externe partijen (compliant) • Diverse verzekeringen • Procedures en richtlijnen • Vertrouwenspersonen • Aanstellen van functionaris Gegevensbescherming (AVG) en functionaris ICT Beveiliging • Team communicatie voor snelle reactie op social media en woordvoering • Alle medewerkers als ambassadeur van de Zonnebloem bij incidenten	●	●●●	●●
Onderbezetting van activiteiten, evenementen en vakanties door spanning tussen het aanbod van de Zonnebloem en de vraag van deelnemers. Het is zaak wensen en verwachtingen van deelnemers goed te monitoren.	* Periodiek onderzoek onder (potentiële) deelnemers • Deskundigheidsbevordering • Goede selectie en intake nieuwe vrijwilligers • Functioneringsgesprekken	●●	●●	●●
Operationele risico's				
Onderbezetting van activiteiten of vakanties door onvoldoende beschikbaarheid van gekwalificeerde vrijwilligers, waaronder verpleegkundigen en verzorgende vrijwilligers. Alles valt of staat met de beschikbaarheid van vrijwilligers, bij vakanties specifiek van verpleegkundigen met juiste BIG-registratie.	• Actieve aandacht voor werving en het behouden van vrijwilligers • Deskundigheidsbevordering d.m.v. trainingen • Goede selectie en intake nieuwe vrijwilligers • Functioneringsgesprekken • samenwerkingsverbanden met scholen * Periodiek onderzoek onder (potentiële) deelnemers	●	●●	●●
Financiële risico's				
Discontinuïteit: baten en lasten niet in verhouding. Geld wordt gegeven door donateurs om te worden uitgegeven en soms wordt gewerkt met een negatieve begroting om te voorkomen dat reserves groeien. Echter, baten en lasten moeten in balans blijven.	• Planning & control-cyclus (opstellen begroting, analyse realisatie t.o.v. werkelijkheid, analyseren verschillen, tussentijds bijsturen) • Aanhouden van flexibel personeelsbestand • Aanhouden continuïteitsreserve om negatieve resultaten te dekken	●	●●●	●●
Wezenlijke daling waardering activa. Ultimo 2023 bestond de activa hoofdzakelijk, ongeveer 88%, uit materiële vaste activa, effecten en liquide middelen. Voor het kunnen blijven uitoefenen van haar activiteiten is het van belang dat de vereniging over deze activa, waaronder het MPS de Zonnebloem, kan blijven beschikken.	• Materiële activa, waaronder het onroerend goed en de schepen, zijn verzekerd • Bestemmingsreserve voor de vervanging van het MPS • In het beleggingsstatuut zijn de voorwaarden voor de vermogensbeheerder opgenomen. Statuut gaat uit van een defensief beleid • De liquide middelen zijn nagenoeg geheel ondergebracht bij Nederlandse systeembanken	●	●●●	●●

● Laag

●● Gematigd

●●● Hoog

	Beheersingsmaatregel	Risico-bereidheid	Impact	Waarschijnlijkheid
Frauderisico's				
• risico van onrechtmatige onttrekkingen van geld en/of goederen aan de organisatie; • risico dat personen de financiële verslaggeving gebruiken om daar beter van te worden. Alle 970 plaatselijke en 88 regionale afdelingen hebben een eigen bankrekening en beheren een deel van het Zonnebloeimgeld. De kans dat iemand fraudeert is door de sociale en reële controle niet groot, maar niet ondenkbaar.	• Frauderisico maakt deel uit van het permanente systeem dat gericht is op het onderkennen van bedrijfsrisico's • Administratieve organisatie en interne beheersing is ingericht om deze risico's te mitigeren bijvoorbeeld d.m.v.: - periodieke (onaangekondigde) controle van geldstromen binnen de gehele organisatie; - elke maand beoordeelt de afdeling P&C tussentijdse rapportage volgens de financiële administratie - de jaarrekeningen worden door extern accountant gecontroleerd - workshops voor leden van kascommissies door financieel deskundigen • Er wordt te allen tijde aangifte gedaan bij de politie bij het vermoeden van fraude • De wijze waarop de structuur van de organisatie is ingericht (toezichthoudend orgaan/ kascommissie) aangebrachte functiescheidingen; • Beloningen werknemers zijn niet gekoppeld aan de resultaten volgens financiële verslaggeving	●	●	●
Risico's van onbekendheid met financieel beleid dat kaders biedt voor het zelf werven, uitgeven en beheren van een deel van het vermogen door vrijwillige penningmeesters en/of afdelingsbesturen. Plaatselijke en regionale afdelingsbesturen hebben een grote vrijheid van handelen binnen de kaders van beleid en statuten. Onbekendheid met het beleid en de statuten maakt dat de kaders onduidelijk zijn en dat kan leiden tot ongewenste acties.	• Inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersing • Inzicht in Zonboek • Lokale monitoring door districtshoofden • Deskundigheidsbevordering	● ●	●	● ●
Technologische risico's				
Voordoen van calamiteit door afhankelijkheid van IT-omgeving waardoor data verloren raakt of de activiteiten van de vereniging niet uitgevoerd kunnen worden.	• IT-beheersingsomgeving ingericht (o.a. back-up en recovery maatregelen) • Daar waar nodig zijn deskundige externe partijen ingeschakeld • Scholing medewerkers • Calamiteitenplan • ICT Commissie • Jaarlijkse IT-audit uitgevoerd door een externe partij	●	● ● ●	● ●

● Laag

● ● Gematigd

● ● ● Hoog

	Beheersingsmaatregel	Risico-bereidheid	Impact	Waarschijnlijkheid
Compliance risico's				
Niet voldoen aan eisen CBF-erkenning. Het verlies van het keurmerk zal een grote invloed hebben op de fondsenwervende activiteiten en daarmee de beschikbare middelen voor het uitvoeren van de activiteiten in het kader van de doelstelling schaden.	• Inrichten vereniging conform de regelingen • Periodieke toetsing intern en door deskundige externe partijen	●	●●●	●
Niet voldoen aan AVG verwerking persoonsgegevens gaat vooral digitaal en bestanden worden opgeslagen in de Cloud. De verwachte impact op reputatie is aanzienlijk.	• Functionaris Gegevensbescherming aangesteld, heeft protocollen opgesteld en ziet toe op uitvoering en borging • Functionaris ICT Beveiliging	●	●●	●●
Fiscaal niet voldoen aan relevante (fiscale) wet- en regelgeving alsmede richtlijnen. Het niet voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving alsmede richtlijnen kan mogelijk imagoschade, boetes en juridisch procedures tot gevolg hebben.	• Periodieke bijstand van externe adviseurs • Periodiek onderhoud met de Belastingdienst in het kader van horizontaal toezicht • Deelname aan diverse netwerken (o.a. Goede Doelen Nederland en Stichting SNL) • Wijze waarop de structuur van de organisatie is ingericht (o.a. toezicht-houdend orgaan / adviesorganen)	●	●●	●
Human capital risico's nationaal bureau				
Onvoldoende in staat gekwalificeerd personeel te contracteren, waardoor functies (tijdelijk) niet ingevuld kunnen worden en de activiteiten op het nationaal bureau niet (tijdig) uitgevoerd worden met mogelijk gevolgen voor de activiteiten gericht op de doelstelling. De oorzaak hiervan wordt deels veroorzaakt doordat voor sommige specialisaties Breda als locatie een handicap vormt. Hierdoor bestaat het risico van hogere wervingskosten.	• Marktconforme arbeidsvoorwaarden	●	●●●	●

● Laag ●● Gematigd ●●● Hoog

Accountant

Het jaarrekeningentrajec werd afgesloten met een goedkeurende controleverklaring van Deloitte Accountants B.V.

Jaarrekening

6.1 Balans per 31 december 2023

Activa

(x € 1.000, na bestemming saldo van baten en lasten)

	31-12-2023	31-12-2022
1 Immateriële vaste activa		
Bedrijfsmiddelen	12	35
Direct in gebruik voor de doelstelling	32	109
	44	144
2 Materiële vaste activa		
Bedrijfsmiddelen	981	1.172
Direct in gebruik voor de doelstelling	5.693	5.336
Aangehouden als belegging	351	360
	7.025	6.868
3 Voorraad direct beschikbaar voor de doelstelling	20	30
4 Vorderingen en overlopende activa	4.717	4.088
5 Effecten	17.042	21.512
6 Liquide middelen	13.238	11.768
Totaal	42.086	44.410

Passiva

(x € 1.000, na bestemming saldo van baten en lasten)

	31-12-2023	31-12-2022
7 Reserves en fondsen		
Reserves		
- Continuïteitsreserve	13.901	14.633
- Bestemmingsreserves	25.630	27.180
	39.531	41.813
Fondsen		
- Bestemmingsfondsen	144	34
Totaal reserves en fondsen	39.675	41.847
8 Voorzieningen	50	55
9 Kortlopende schulden	2.361	2.508
Totaal	42.086	44.410

6.2 Staat van baten en lasten

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
BATEN				
1 Baten van particulieren	16.549	18.001	15.777	16.879
2 Baten van bedrijven	286	171	275	123
3 Baten van loterijorganisaties	750	947	700	754
4 Baten van subsidies van overheden	599	732	590	677
5 Baten van andere organisaties zonder winststreven	204	112	200	71
Som van de geworven baten	18.388	19.963	17.542	18.504
6 Baten als tegenprestatie voor levering producten	57	61	90	6
7 Overige baten	72	48	71	44
Som van de baten	18.517	20.072	17.703	18.554
LASTEN				
Besteed aan doelstelling				
8 Voorlichting/bewustwording, eigen activiteiten	3.849	4.440	4.092	3.766
9 Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	5.748	5.648	5.797	5.507
10 Vakanties	3.216	3.548	3.621	3.695
11 Evenementen	4.581	4.370	3.656	4.762
Som besteed aan doelstelling	17.394	18.006	17.166	17.730
12 Wervingskosten	4.488	4.609	4.452	3.789
Kosten beheer en administratie	1.226	1.421	1.352	1.247
Som van de lasten	23.108	24.036	22.970	22.766
Saldo voor financiële baten en lasten	-4.591	-3.964	-5.267	-4.212
Saldo financiële baten en lasten	346	1.792	261	-3.524
Saldo van baten en lasten	-4.245	-2.172	-5.006	-7.736
Bestemming saldo				
Toevoeging / onttrokken aan:				
Besteedbaar vermogen:				
- Continuïteitsreserve	-1.878	-732	-2.134	-5.590
- Bestemmingsreserves	-2.350	-1.550	-2.872	-2.117
Vastgelegd vermogen				
- Bestemmingsfondsen	-17	110	-	-29
Saldo van baten en lasten	-4.245	-2.172	-5.006	-7.736
Kengetallen				
Doelbesteding als % van de totale lasten	75,3%	74,9%	74,7%	77,9%
Wervingskosten als % van de totale lasten	19,4%	19,2%	19,4%	16,6%
Kosten beheer en administratie als % van de totale lasten	5,3%	5,9%	5,9%	5,5%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Totale lasten als % van de totale baten	124,8%	119,8%	129,8%	122,7%
Wervingskosten als % van de geworven baten	24,4%	23,1%	25,4%	20,5%

6.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De kasstromen hebben zowel betrekking op de posten van de balans als op de staat van baten en lasten. Door de samenvoeging en eliminatie van posten in de balans en staat van baten en lasten bestaat geen direct zichtbare relatie tussen de balans en de staat van baten en lasten met het kasstroomoverzicht, zoals hieronder opgenomen.

(x € 1.000)		2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		-2.172	-7.736
Aanpassingen voor:			
afschrijvingen	998		993
voorziening	-5		4
		993	997
Veranderingen in werkkapitaal			
mutatie voorraad	10		11
mutatie vorderingen	-629		-260
mutatie schulden	-147		596
		-766	347
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
investerings	-1.069		-401
desinvestering in materiele vaste activa	14		1
aan- en verkopen beleggingen	4.470		3.969
		3.415	3.569
Mutatie liquide middelen		1.470	-2.823
Controle mutatie liquide middelen			
Stand 1-1		11.768	14.591
Stand 31-12		13.238	11.768
Mutatie liquide middelen		1.470	-2.823

6.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Activiteiten

Nationale Vereniging de Zonnebloem staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40281159 en is statutair gevestigd te Breda. De vereniging stelt zich ten doel, met name door de inzet van vrijwilligers, het welzijn te bevorderen van en hulp te bieden aan langdurig lichamelijk zieken, lichamelijk gehandicapten en lichamelijk hulpbehoevende ouderen - vooral diegenen onder hen die dreigen te vereenzamen.

Groepsverhoudingen

Nationale Vereniging de Zonnebloem staat aan het hoofd van een tweetal rechtspersonen.

De in de consolidatie begrepen rechtspersonen zijn:

- Nationale Vereniging de Zonnebloem (100%);
- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V. (100%);

Alle rechtspersonen zijn statutair gevestigd te Breda op de Zorgvlietstraat 491.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Nationale Vereniging de Zonnebloem zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Nationale Vereniging de Zonnebloem.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

6.5 Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de voorschriften van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Organisaties (RJ650), zoals gepubliceerd door de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit van de activiteiten

Voor de Zonnebloem is een analyse gemaakt van wat de effecten, van bijvoorbeeld een pandemie of een hoge inflatie, kunnen zijn op onder andere de vermogens- en liquiditeitspositie. De Zonnebloem heeft in het verleden een flinke financiële buffer opgebouwd, zoals ook blijkt uit de sterke solvabiliteitspositie. Ook acht de directie de liquiditeitspositie toereikend om de activiteiten minimaal het komend jaar te kunnen blijven voortzetten en ziet, indien noodzakelijk, genoeg mogelijkheden om deze positie op korte termijn te kunnen versterken. De uitkomsten van de analyse tezamen met een kritische blik op de kosten zorgt ervoor dat op dit moment geen twijfel bestaat over de voortzetting van de activiteiten door de Zonnebloem in de toekomst.

De directie is dan ook van mening dat de waarderingsgrondslagen op basis van continuïteit kunnen worden gehandhaafd. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van de continuïteit van de Zonnebloem.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva'. Nationale Vereniging de Zonnebloem kent geen afgeleide financiële instrumenten.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

6.6 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals hieronder nader is gespecificeerd.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

• Software	10,0% - 33,3%
• Websites	20,0% - 25,0%
• Zonboek en afdelingsadministratie	20,0% - 25,0%

De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

• Casco motorpassagiersschip	3,3% - 10,0%
• Inventaris en meubilair motorpassagiersschip	10,0% - 20,0%
• Dek- en vloerbedekking, hard- en software motorpassagiersschip	20,0%
• Pand	2,5%
• Woning (aangehouden als belegging)	2,5%
• Kantoorinventaris	10,0% - 20,0%
• Hard- en software	20,0% - 33,3%
• Websites	20,0% - 25,0%
• Zonboek en afdelingsadministratie	20,0% - 25,0%
• Vakantiemateriaal	12,0% - 25,0%
• Promotiemateriaal	20,0% - 33,3%
• Overige activa t.b.v. doelstelling	20,0%

Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen. Bij het uitvoeren van groot onderhoud wordt de boekwaarde van het vervangen bestanddeel gedesinvesteerd, ook al zijn de componenten voorheen niet afzonderlijk onderkend als bestanddeel van het betreffende actief. Indien de bepaling van de boekwaarde van het vervangen bestanddeel praktisch niet uitvoerbaar is, wordt de kostprijs van de vervanging als aanwijzing gebruikt voor het bepalen van de boekwaarde van het vervangen bestanddeel.

Voorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De waardering van de voorraden gronden hulpstoffen komt tot stand op basis van fifo. De voorraden handelsgoederen worden individueel gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs benaderen de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De beursgenoteerde aandelen en obligaties behoren tot een handelsportefeuille en worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Reserves en fondsen

De reserves en fondsen van de vereniging zijn ingedeeld in drie categorieën.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is het gedeelte van het eigen vermogen waarover zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor Nationale Vereniging de Zonnebloem is opgericht. Deze reserve wordt aangehouden om de continuïteit van de vereniging op langere termijn te waarborgen.

Bestemmingsreserves

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves is door de vereniging een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de vereniging.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn een afgezonderd deel van het eigen vermogen waaraan derden een beperkte bestedingsmogelijkheid hebben gegeven. Het bedrag en de doelstelling van de reserves worden in de toelichting op de balans vermeld.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting per balansdatum af te wikkelen.

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Kortlopende schulden

Opgenomen schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

6.7 Grondslagen voor de bepaling van het saldo van baten en lasten

Algemeen

Het saldo van baten en lasten wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten.

De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

De eigen bijdragen van de deelnemers worden in mindering gebracht op de lasten van de betreffende activiteit. De publieksbijdragen worden verantwoord in het jaar waarin de vakantie begint/in het jaar waarin de vakantie wordt geboekt. Bij Nationale Vereniging de Zonnebloem vallen beide in hetzelfde kalenderjaar.

Baten uit nalatenschappen

Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang voldoende betrouwbaar kan worden vastgesteld op basis van een omschrijving ontvangen van de executeur-testamentair. Hierbij wordt 31 maart na afloop van het boekjaar gehanteerd als peildatum voor nalatenschappen waarvan de eerste melding in het boekjaar of eerder is ontvangen. Bij het vaststellen van de omvang wordt voorzichtigheid betracht, door de verwachte omvang van de bate voor 90% te verantwoorden.

Giften in natura

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Baten van loterijorganisaties

De Zonnebloem is zowel geoormerkt als regulier beneficiënt van de VriendenLoterij en de Postcode Loterij.

De (on)geoormerkte inkomsten worden verantwoord in het jaar waarover ze betrekking hebben. Specifieke ontvangen bedragen voor projecten worden verantwoord in het jaar dat deze besteed worden.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Zonnebloem de condities voor ontvangst kan aantonen.

Afdelingen

Alle opbrengsten van de afdelingen worden verantwoord in het jaar waarin deze ontvangen worden. Uitzondering vormen de bijdragen van de Nationale Vereniging over het boekjaar. Het gaat dan om de afdracht van de donateursgelden. Deze bijdragen worden in het volgende boekjaar door de Nationale Vereniging aan de afdelingen betaald. In de jaarrekening zijn deze bijdragen verantwoord in het jaar dat de Nationale Vereniging deze bijdragen vaststelt. De hieruit volgende schuld aan de afdelingen is opgenomen onder donateursbijdragen boekjaar bij de bestemmingsreserve activiteiten landelijk (2023: € 471.000 en in 2022: € 471.000). De door de afdelingen gemaakte kosten van activiteiten en overige kosten worden verantwoord in het jaar dat deze tot uitgaven hebben geleid.

Toelichting kostenverdeling (model C)

Het is belangrijk dat bij de toerekening van de kosten een consistente methodiek wordt gehanteerd. Bij de toerekening van de kosten wordt de Goede Doelen Nederland-aanbeveling Toepassing van RJ 650 voor Kosten Beheer & Administratie gevolgd.

De Zonnebloem rekent de directe kosten rechtstreeks toe aan de doelstellingen en aan fondsenwerving. De direct toe te rekenen personeelskosten worden op basis van onderbouwde inschattingen direct toegerekend aan de doelstellingen en aan fondsenwerving. De indirecte kosten worden aan de hand van verdeelsleutels toegerekend aan de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De indirecte kosten bestaan uit:

- indirecte personeelskosten;
- huisvestingskosten;
- kantoorkosten;
- afschrijvingen en rente;
- kosten bestuur en toezicht.

De indirecte kosten worden verdeeld op basis van de volgende verdeelsleutels:

- De indirecte personeelskosten van de Directie en Planning & Control worden voor 100% toegerekend aan beheer en administratie,
- De overige indirecte personeelskosten worden toegerekend aan het betreffende team op basis van het aandeel van deze teams in het totaal van de verdeelsleutel (salariskosten). Daarbij zijn de salariskosten van directie, Planning & Control en ondersteunende processen de basis voor het aandeel in de kosten van beheer en administratie;
- De huisvestingskosten worden toegerekend op basis van het aantal m² dat een team in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal m² van directie, Planning & Control en ondersteunende processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie,
- De kantoorkosten worden toegerekend op basis van het aantal werkplekken dat een team in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal werkplekken van directie, Planning & Control en ondersteunende processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie;
- De afschrijvingen worden toegerekend aan de doelstelling waarop de activa betrekking hebben. De algemene afschrijvingen worden verdeeld conform de verdeelsleutels van huisvestingskosten en kantoorkosten;
- De kosten van toezicht en bestuur vallen volledig onder de kosten van beheer en administratie.

Kosten beheer en administratie

Doel van kosten beheer en administratie is om inzicht te geven in de kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratie en die dus niet kunnen worden toegerekend aan de doelstelling of werving van baten. Als percentage worden de kosten van beheer en administratie uitgedrukt in een percentage van de totale lasten. De Zonnebloem hanteert een norm van maximaal 8%. Bij het bepalen van de norm is gekeken naar het verleden en is rekening gehouden met de aard van de organisatie. In 2023 is het percentage beheer en administratie 5,9%.

Wervingskosten als % van de geworven baten

Het percentage wervingskosten als % van de geworven baten ontstaat door de wervingskosten te delen door de som van de geworven baten. In 2023 bedraagt het percentage 23,1%. In 2022 was dit 20,5%.

Bestedingsratio's

Deze ratio's geven de verhouding weer tussen de bestedingen aan de doelstelling en de baten en lasten. De Zonnebloem streeft naar een zo hoog mogelijke bestedingsratio, maar bij voorkeur boven de 75%. Het minimum percentage is gebaseerd op een analyse van de huidige kostenstructuur en historische cijfers.

Bestedingsratio I (Doelbesteding als % van de totale lasten).

Bestedingsratio II (Totale lasten als % van de totale baten).

Bestedingsratio I bedraagt 74,9% (2022: 77,9%).

Bestedingsratio II bedraagt 119,8% (2022: 122,7%).

Operational lease

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom met bij de organisatie ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De Zonnebloem heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Hiervoor in aanmerking komen werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op pensioen. Dat is afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Op bovenstaande pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan het pensioenfonds betaald door de Zonnebloem.

De pensioengrondslag voor het Ouderdomspensioen en het Partnerpensioen is het pensioengevende salaris dat geldt of zou gelden bij een volledige werktijd, verminderd met de AOW-franchise. Het pensioenfonds heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te indexeren op basis van de prijsontwikkeling volgens de consumentenprijsindex.

Het pensioenfonds besluit elk jaar of, en zo ja in hoeverre, kan worden geïndexeerd, gelet op de financiële situatie en de te verwachten ontwikkeling daarvan. Het pensioenfonds baseert zich hierbij onder meer op de nominale en de reële dekkingsgraad. Het pensioenfonds kan besluiten een gemiste indexering in te halen, maar een dergelijk besluit heeft geen terugwerkende kracht en leidt niet tot een nabetaling. De indexering wordt gedeeltelijk gefinancierd uit premies en gedeeltelijk uit rendement. De actuele dekkingsgraad lag in december 2023 op 106,3% (december 2022: 109,2%).

6.8 Toelichting op de balans

1 Immateriële vaste activa

(x € 1.000)

	Immateriële activa be- drijfsvoering	Immateriële activa doelstelling	Totaal
Aanschafwaarde 1-1-2023	773	3.037	3.810
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1-2023	-738	-2.928	-3.666
Boekwaarde per 1-1-2023	35	109	144
Mutaties 1-1-2023 t/m 31-12-2023			
Investeringsen	-	-	-
Desinvesteringen	-663	-1.872	-2.535
Afschrijvingen	-23	-77	-100
Afschrijvingen desinvesteringen	663	1.872	2.535
Boekwaarde per 31-12-2023	12	32	44
Aanschafwaarde 31-12-2023	110	1.165	1.275
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2023	-98	-1.133	-1.231
Boekwaarde per 31-12-2023	12	32	44
Afschrijvingspercentages	10,0%-25,0%	20,0%-33,3%	

Onder de immateriële activa bedrijfsvoering is vooral kantoorsoftware verantwoord. De immateriële activa direct in gebruik voor de doelstelling hebben met name betrekking op applicaties en software die direct gebruikt worden ten behoeve van het Zonnebloemwerk. In 2023 hebben geen investeringen plaatsgevonden in de immateriële activa.

2 Materiële vaste activa

(x € 1.000)

	Materiële activa be- drijfsvoering	Materiële activa doelstelling	Aangehouden als belegging	Totaal
Aanschafwaarde 1-1-2023	5.390	15.817	378	21.585
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1-2023	-4.218	-10.481	-18	-14.717
Boekwaarde per 1-1-2023	1.172	5.336	360	6.868
Mutaties 1-1-2023 t/m 31-12-2023				
Investeringsen	66	1.003	-	1.069
Desinvesteringen	-54	-129	-	-183
Afschrijvingen	-252	-637	-9	-898
Afschrijvingen desinvesteringen	49	120	-	169
Boekwaarde per 31-12-2023	981	5.693	351	7.025
Aanschafwaarde 31-12-2023	5.402	16.691	378	22.471
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2023	-4.421	-10.998	-27	-15.446
Boekwaarde per 31-12-2023	981	5.693	351	7.025
Afschrijvingspercentages	2,5%-33,3%	10,0%-33,3%	2,5%	

Onder de materiële activa bedrijfsvoering is het kantoorpand in Breda, de kantoorinventaris en de kantoor-automatisering inbegrepen. De verzekerde waarde van het pand ultimo 2023 bedraagt € 6.386.925. De activa direct in gebruik voor de doelstelling hebben met name betrekking op MPS de Zonnebloem. De verzekerde waarde van het Motorpassagierschip bedraagt ultimo 2023 € 14.750.000. De investeringen bestaan in 2023 vooral uit elektrische fietsen (Zonnebloemfietsen), investeringen ten behoeve van MPS de Zonnebloem en van het pand, investeringen in het kader van ICT (hardware) en kantoorinventaris. Onder de materiële vaste activa die aangehouden wordt als een belegging is een geschonken woning opgenomen die wordt verhuurd. Hierover wordt met ingang van 1 januari 2021 afgeschreven.

3 Voorraad direct beschikbaar voor de doelstelling

De voorraad bestaat uit artikelen op MPS de Zonnebloem.

4 Vorderingen en overlopende activa

(x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Nalatenschappen	3.378	3.014
Debiteuren	34	121
Te vorderen vennootschapsbelasting	-	5
Te vorderen omzetbelasting	133	-
Te vorderen dividendbelasting	77	-
Vooruitbetaalde kosten	299	401
Overige vorderingen	796	547
Totaal	4.717	4.088

De post nalatenschappen heeft betrekking op nalatenschappen, waarvan de eerste correspondentie in of voor 2023 is ontvangen en waarvan de omvang per 31 maart 2024 betrouwbaar is te schatten. De vooruitbetaalde kosten bestaan o.a. uit vooruitbetalingen m.b.t. uitgaven licenties en Zonnebloemnieuws in 2024, abonnementen en verzekeringspremies. Onder de overige vorderingen is onder andere een vordering van ongeveer € 602.000 op de VriendenLoterij en de Postcode Loterij opgenomen en een vordering (uitkering van) op VSBfonds van ruim € 93.000 inzake project "Toegankelijkheid".

5 Effecten

De effectenportefeuille bestaat uit aandelen in fondsen met zakelijke waarden (aandelen) en vastrentende waarden (obligaties). Het beheer van de portefeuille is ondergebracht bij een vermogensbeheerder, die het beheer voert op basis van een beleggingsmandaat. Het gevoerde beleid is risicomijdend, waarbij de normverhouding vastrentend/zakelijk, met een beperkte bandbreedte 70%-30% is (met een tactische bandbreedte van 10%). Eind 2023 is de werkelijke verhouding 71,2% - 28,8%.

(x € 1.000)

	Obligaties 2023	Aandelen 2023	Totaal 2023	Totaal 2022
Balans per 1 januari	16.034	5.478	21.512	25.481
Bij: aankopen/verkrijging	-	249	249	5.906
	16.034	5.727	21.761	31.387
Af: verkopen en uitlotingen/aflossingen	4.793	1.551	6.344	6.291
	11.241	4.176	15.417	25.096
Gerealiseerd koersresultaat	-620	83	-537	391
	10.621	4.259	14.880	25.487
Mutatie ongerealiseerd koersresultaat	1.512	650	2.162	-3.975
Totaal	12.133	4.909	17.042	21.512

In 2023 is € 6.000.000 onttrokken aan de effectenportefeuille. Onder de 'Obligaties' is ook voor € 15.000 aan obligaties uit een nalatenschap verantwoord. Deze worden niet door F. van Lanschot Bankiers N.V. beheerd..

Uitmo 2023 zijn obligaties en aandelen in de volgende fondsen verworven:

- NT Euro Government Bond Index Fund C ACC;
- Vanguard Eurozone 1LO BD IDX Fd I Plus ACC;
- iShares ESG Screened Euro Corp Bond Index Fd Q ACC;
- NT Europe Custom ESG EQ Index FGR Feeder Fd C DIV;
- NT North America Custom ESG Index FGR Fund C DIV;
- NT Pacific Custom ESG EQ Index FGR Feeder Fd B DIV;
- iShares MSCI Japan ESG Screened ETF ACC;
- NT Emerging Markets Custom ESG EQ Index Fd E DIV;
- BlackRock ICS Euro Liquid Environmental Aware ACC.

6 Liquide middelen

(x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Spaarrekeningen	300	170
Rekeningen-courant	2.929	1.321
Kassen	3	7
	3.232	1.498
Afdelingen	10.006	10.270
Totaal	13.238	11.768

De middelen op spaarrekeningen zijn vrij opvraagbaar. De gemiddelde rentevergoeding over 2023 (incl. liquide middelen afdelingen) bedraagt ongeveer 0,25% positief als gevolg van door banken in rekening gebrachte negatieve rente. De geldmiddelen van de afdelingen bestaan uit de geconsolideerde saldi van de afdelingen van de Vereniging. De geldmiddelen van de afdelingen staan niet ter vrije beschikking van het nationaal bureau van de vereniging. Het bestuur van een afdeling is in beginsel, binnen het kader van de doelstelling, zelf verantwoordelijk voor het beheer en de besteding van de eigen liquide middelen.

7 Reserves en fondsen

Het vermogen wordt op grond van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Organisaties gesplitst in reserves en fondsen, waarbij rekening is gehouden met de "Handreiking Verantwoord Financieel Beheer Goede Doelen" van de Goede Doelen Nederland.

Verloopoverzicht reserves en fondsen

(x € 1.000)

	Reserves	Fondsen	Totaal reserves en fondsen
Stand per 1 januari	41.813	34	41.847
Mutaties:			
Onttrekking bestemmingsreserve activiteiten landelijk	-3.296	-	-3.296
Toevoeging bestemmingsreserve activiteiten landelijk	2.972	-	2.972
Onttrekking bestemmingsreserve activiteiten afdelingen	-2.800	-	-2.800
Toevoeging bestemmingsreserve activiteiten afdelingen	1.574	-	1.574
Onttrekking continuïteitsreserve	-1.838	-	-1.838
Toevoeging continuïteitsreserve	1.106	-	1.106
Onttrekking bestemmingsfonds	-	-632	-632
Toevoeging bestemmingsfonds	-	742	742
Totale mutaties	-2.282	110	-2.172
Stand per 31 december	39.531	144	39.675

Continuïteitsreserve (x € 1.000)	Stand per 1-jan-23	Ont- trekkingen	Toevoegingen	Stand per 31-dec-23
Afdelingen	5.080	-	1.106	6.186
Vereniging (excl. afdelingen)	9.553	1.838	-	7.715
Totaal	14.633	1.838	1.106	13.901

Conform de Handreiking Verantwoord Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland wordt een continuïteitsreserve gevormd voor de dekking van financiële risico's en om zeker te stellen dat de Zonnebloem ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Een risicoanalyse vormt hiervoor de grondslag.

Bestemmingsreserve activiteiten landelijk

Aan een deel van de reserves is door het Nationaal Bestuur van de vereniging zelf een bestemming gegeven.

(x € 1.000)	Stand per 1-jan-23	Ont- trekkingen	Toevoegingen	Stand per 31-dec-23
Donateursbijdragen boekjaar	471	471	471	471
Stimuleringsfonds	23	-	-	23
Activa doelstelling	5.475	733	1.003	5.745
Nieuwe vakantieconcepten	749	493	48	304
Vervanging MPS de Zonnebloem	10.245	119	508	10.634
Zonnebloemfietsen	992	162	-	830
Digitalisering voor deelnemers en vrijwilligers	6	6	-	-
Toekomstbestendige vereniging	1.254	1.196	942	1.000
75-jarig jubileum	1.750	116	-	1.634
Totaal	20.965	3.296	2.972	20.641

Donateursbijdragen boekjaar

De afdelingen ontvangen aan het begin van ieder jaar een gedeelte van de inkomsten uit de donateursbijdragen van het voorgaande boekjaar. Deze middelen vormen een structurele inkomstenbron voor de afdelingen ter financiering van hun activiteiten. Omdat de afdelingen in het betreffende boekjaar niet over deze middelen kunnen beschikken, is deze post verantwoord als bestemmingsreserve.

Stimuleringsfonds

Door de Nationale Vergadering is besloten om een stimuleringsfonds in te stellen. Door extra fondsen beschikbaar te stellen kunnen afdelingen die activiteiten niet uit eigen middelen kunnen financieren toch groeien en/of differentiëren. In 2023 zijn door plaatselijke afdelingen geen aanvragen ingediend en 2 afdelingen hebben een bijdrage gestort van in totaal € 300.

Activa doelstelling

Dit deel geeft aan in hoeverre de activa in het kader van de doelstelling uit eigen middelen zijn gefinancierd. De hoogte is gelijk aan de boekwaarde van de immateriële- en materiële vaste activa in het kader van de doelstelling, de leningen en de voorraden.

Nieuwe vakantieconcepten

Door de Nationale Vergadering is in 2017 besloten om een bestemmingsreserve ten behoeve van de afdelingsvakanties aan te houden van waaruit afdelingen gestimuleerd en ondersteund worden om zelf afdelingsvakanties te organiseren. Verder is in 2020 door de Nationale Vergadering een voorstel goedgekeurd voor twee nieuwe vakantieconcepten gericht op deelnemers met een zware lichamelijke beperking en complexe zorgvraag. In 2023 zijn er 165 afdelingsvakanties georganiseerd met 2.914 deelnemers en 13 kleinschalige vakantie waaraan 74 deelnemers en 31 reisgenoten deelnamen.

Vervanging MPS de Zonnebloem

Conform de risicoanalyse wordt een deel van het eigen vermogen bestemd ter vervanging van het huidige vakantieschip.

Zonnebloemfietsen

In de Nationale Vergadering van december 2021 is het voorstel met betrekking tot de aanschaf van Zonnebloemfietsen door Zonnebloemafdelingen aangenomen. Deze pilot duurt tot en met 2024. Afdelingen kunnen gebruik maken van de stimuleringsregeling en kunnen maximaal één fiets per afdeling aanschaffen en krijgen een tegemoetkoming van 50% in de aanschafkosten met een maximum van € 5.000. In 2023 zijn 30 fietsen geplaatst in het land.

Digitalisering voor deelnemers en vrijwilligers

In december 2021 is de Nationale Vergadering akkoord gegaan met een faciliterende rol van de Vereniging in 2022 waarbij afdelingen worden ondersteund met (digitale) gereedschappen. Deze gereedschappen zijn gericht op de bevordering van sociaal/recreatieve digitale activiteiten. In totaal is voor deze activiteit destijds € 120.000 beschikbaar gesteld. Aangezien de impact van de pilot in 2022 voor de vereniging als geheel zeer gering was, heeft de Nationale Vergadering op 16 december 2022 besloten om te stoppen met het project in de huidige vorm. Voor onder andere de kosten van de afwikkeling van de pilot in 2023 was eind 2022 een reservering van € 6.000 opgenomen.

Toekomstbestendige vereniging

Het is noodzakelijk dat de vereniging zich blijft aanpassen aan zowel interne als externe veranderende behoeften. Zo is bijvoorbeeld in 2020 als gevolg van het coronavirus duidelijk zichtbaar geworden dat behoeften snel kunnen veranderen. Om in te kunnen spelen op deze veranderingen wordt een reserve aangehouden voor de uitvoering van veranderingstrajecten. Ultimo 2023 loopt o.a. een programma voor de verbetering van de CRM-omgeving (Zonnewende). Het programma Zonnewende moet leiden tot een beter presterende CRM-omgeving voor de gehele vereniging. Zonnewende richt zich op de (gegevensverwerkende) processen en ICT-applicaties binnen de CRM-omgeving. Het betreft o.a. de processen voor (ondersteuning van) het vrijwilligerswerk, het aanbod van diensten en producten aan deelnemers, relatiebeheer, de marketingcommunicatie, de fondsenwerving en de ondersteunende processen. In 2023 is een bedrag van € 1.142.000 onttrokken aan deze reserve met betrekking tot het programma Zonnewende. Voor de komende twee jaar is hiervoor, inclusief doorontwikkelingen, een bedrag van € 1 miljoen gereserveerd.

75-jarig jubileum

De Zonnebloem bestaat in 2024 75 jaar. In september 2022 is een projectgroep gestart met het ontwerpen van een jubileumprogramma voor 2024. In oktober 2022 zijn de hoofddoelen van het jubileum getoetst en akkoord bevonden door de Nationale Vergadering. In maart 2023 is het projectvoorstel goedgekeurd door de Nationale Vergadering. Het totale jubileum budget bedraagt volgens het goedgekeurde voorstel € 1,75 miljoen. De werkelijke kosten met betrekking tot het jubileum zijn hoger, echter een deel van het regulier budget (jaarlijks terugkomende activiteiten) krijgen een jubileum insteek. In 2023 is voor € 116.000 aan kosten gemaakt ten behoeve van het 75-jarig jubileum.

Bestemmingsreserves afdelingen

Conform het vermogensbeleid dient het vermogen van de afdelingen boven de continuïteitsreserve, door de afdelingen bestemd te worden. Dat deel waar geen bestemming aan is gegeven, wordt door het Nationaal Bestuur bestempeld als reserve voor de activiteiten van de afdelingen.

(x €1.000)	Stand per 1-jan-23	Ont- trekkingen	Toe- voegingen	Stand per 31-dec-23
Eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten	2.048	-	1.112	3.160
Jubileum (afdelingen)	350	-	462	812
Gericht op groei/differentiatie	98	30	-	68
Doelbestemde nalatenschappen	1.032	83	-	949
Activiteiten afdelingen	2.687	2.687	-	-
Totaal	6.215	2.800	1.574	4.989

Eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten

Deze reserve kan alleen worden gevormd met een realistisch plan dat is voorzien van een planning en een begroting. In aanmerking komen alleen eenmalige of niet-jaarlijkse activiteiten voor deelnemers en/of vrijwilligers, volgens een bestendige gedragslijn. Andere voorwaarden zijn dat de begroting 'Zonnebloemwaardig' is, oftewel eenvoudig maar compleet, en dat de middelen binnen drie jaar na reservering worden besteed.

Jubileum (afdelingen)

Voor de viering van afdelingsjubiiea, zoals een lustrum en kroonjaren mogen middelen worden gereserveerd. Om de uniformiteit te waarborgen mogen hiervoor standaardbedragen worden gereserveerd. Voorwaarde is dat deze middelen binnen vijf jaar na reservering worden besteed.

Gericht op groei/differentiatie

Ook deze reserve kan alleen worden gevormd met een realistisch plan dat is voorzien van een planning en een begroting. In aanmerking komen activiteiten die zijn afgeleid van het Meerjarenbeleidsplan en zijn gericht op:

- Deelnemers (inclusief jongeren);
- Vrijwilligers (inclusief jongeren);
- Diensten;
- Fondsenwerving;
- Samenwerking met andere partners.

Voorwaarde is dat de middelen binnen drie jaar na reservering worden besteed.

Doelbestemde nalatenschappen

Er zijn afdelingen die middelen (hebben) ontvangen uit nalatenschappen. In het testament is dan door de erflater bepaald dat de middelen ten goede dienen te komen aan een bepaalde afdeling. Uiteraard wordt die wens gerespecteerd.

Activiteiten afdelingen

Tot en met het boekjaar 2022 kwam het voor dat afdelingen voor het vermogen boven de maximale continuïteitsreserve geen specifieke bestemmingsreserve hadden gevormd. Voor het gedeelte boven de maximale continuïteitsreserve werd deze reserve aangehouden. Met ingang van het boekjaar 2023 is het verplicht dat afdelingen hiervoor een bestemmingsreserve vormen. Hierdoor bedraagt deze reserve ultimo 2023 nihil. Met name de bestemmingsreserves eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten is als gevolg hiervan toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

Bestemmingsfondsen (x €1.000)	Stand per 1-jan-23	Ontvangen uit acties	Bestedingen	Stand per 31-dec-23
MPS de Zonnebloem	-	596	496	100
Zonnebloemauto	34	146	136	44
Totaal	34	742	632	144

MPS de Zonnebloem

Het fonds is gevormd uit de giften, die uit de acties voor de bouw en exploitatie van het schip zijn ontvangen. Jaarlijks worden de specifieke bijdragen (aandeel actie Zonnebloemvakanties, Scheepsmaatjes, specifieke giften en de aan dit fonds toe te rekenen beleggingsopbrengsten) toegevoegd aan dit fonds. Dit fonds dient om de exploitatie van het MPS de Zonnebloem te waarborgen. In 2023 is € 596.000 (inclusief twee specifiek voor het schip ontvangen grote giften) hieraan toegerekend. Eén van deze specifieke giften van € 100.000 is nog niet besteed eind 2023.

Zonnebloemauto

Dit fonds wordt gevormd voor geoormerkte ontvangen giften voor de exploitatie van de Zonnebloemauto's. Ten laste van dit fonds worden directe externe kosten met betrekking tot de Zonnebloemauto's gebracht (de leasekosten). De overige kosten komen ten laste van de reguliere exploitatie van de vereniging en worden derhalve niet ten laste van dit fonds gebracht.

8 Voorzieningen

(x €1.000)

	Stand per 1-jan-23	Ont- trekkingen	Toe- voegingen	Stand per 31-dec-23
Jubilea	55	6	1	50
Totaal	55	6	1	50

De voorziening voor jubileumuitkeringen aan personeel is op individuele grondslag berekend, waarbij rekening is gehouden met het salaris, de blijfkans en de sterftkans. De voorziening wordt tijdsevenredig opgebouwd gedurende het dienstverband van de medewerkers.

9 Kortlopende schulden

(x €1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren	770	1.067
Loonbelasting en premieheffing	158	136
Vennootschapsbelasting	2	-
Omzetbelasting	-	34
Pensioenpremie	73	12
Vooruitontvangen bedragen	14	25
Reservering vakantietoeslag	479	465
Overige	865	769
Totaal	2.361	2.508

De looptijd van de opgenomen schulden is korter dan één jaar.

Overzicht niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De aangegane verplichtingen hebben met name betrekking op werving, uitzenden commercials, licenties, inhuur derden, support en onderhoud, onderhoud van MPS de Zonnebloem en leaseverplichtingen van auto's. De verplichting hiervan bedraagt ultimo 2023 € 1.957.538. Hiervan heeft € 1.755.445 betrekking op kortlopende verplichtingen (korter dan één jaar) en € 202.093 op langlopende verplichtingen, doch korter dan vijf jaar.

(x €1)	< 1 jaar	> 1 jaar	> 5 jaar	Totaal
Vereniging de Zonnebloem	1.726.125	200.445	-	1.926.570
MPS de Zonnebloem B.V.	29.320	1.648	-	30.968
Totaal	1.755.445	202.093	-	1.957.538

Daarnaast is er nog een aantal afnameverplichtingen aangegaan waarbij afrekening zal plaatsvinden op basis van levering en/of prestatie.

Gezien hun relevantie zijn in de niet uit de balans blijvende verplichtingen niet de verplichtingen van de afdelingen begrepen.

Ten behoeve van de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) is een bankgarantie verstrekt van € 65.000.

In de lopende nalatenschappen van de Zonnebloem zijn 21 nalatenschappen waarvan de waarde op het moment van schrijven van de jaarrekening nog niet betrouwbaar is vast te stellen. Deze nalatenschappen zijn - vanwege de onbetrouwbaarheid - gewaardeerd op € 2. Er zijn negen nalatenschappen met vruchtgebruik, die - aangezien ze volgens RJ 650 niet in aanmerking komen voor waardering - gewaardeerd op € 1.

6.9 Toelichting op de staat van baten en lasten

1 Baten van particulieren

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Donateursbijdrage	7.800	7.716	7.730	7.930
Scheepsmaatje	140	144	145	159
Periodieke schenkingen	400	250	300	267
Mei mailing	350	373	400	407
Augustus mailing	300	292	300	357
Oktober mailing	300	442	300	446
Fondsenwerving algemeen	1.507	2.247	1.482	1.629
Nalatenschappen	3.000	3.620	2.500	3.322
Baten Zonnebloemauto	50	54	70	57
Zonnebloemloterij	2.202	2.199	2.050	1.770
Eigen acties afdelingen	500	664	500	535
Totaal baten van particulieren	16.549	18.001	15.777	16.879

De totale baten van particulieren zijn dit jaar ruim € 2,2 miljoen hoger dan begroot en ruim € 1,1 miljoen hoger dan in 2022. De hogere baten dan begroot worden onder andere veroorzaakt door hogere baten uit nalatenschappen van ruim € 1,1 miljoen, hogere baten uit fondsenwerving algemeen, ruim € 750.000. Dit komt met name door een drietal ontvangen grote giften variërend van € 100.000 tot € 282.000. Afdelingen en vrijwilligers hebben een fantastische prestatie geleverd bij de verkoop van Zonnebloemloten. De opbrengst van de Zonnebloemloterij is met name door een verhoging van de lotprijs gestegen, de lotprijs is verhoogd van € 2 naar € 3 in 2023. De omzet van de Zonnebloemloterij is bijna € 150.000 hoger dan begroot en € 429.000 hoger dan in 2022. Uiteindelijk zijn 687.004 (2022: 818.317) loten verkocht.

2 Baten van bedrijven

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Bedrijfssponsoring	286	171	275	123
Totaal baten van bedrijven	286	171	275	123

Naast bijdragen van bedrijven zijn hier ook de baten van de maatschappelijk verantwoorde bedrijfsuitjes 'het ándere Bedrijfsuitje' verantwoord. In de begroting was uitgegaan van 100 bedrijfsuitjes. Werkelijk vonden er in 2023 64 uitjes plaats (2022: 45 uitjes).

3 Baten van loterijorganisaties

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Baten Vrienden/Postcodeloterij	750	947	700	754
Totaal baten van loterijorganisaties	750	947	700	754

Baten van loterijorganisaties hebben uitsluitend betrekking op baten, ontvangsten van de VriendenLoterij en de Postcode Loterij. De totale baten zijn in 2023 € 947.280. De baten bestaan voor € 447.280 uit geoormerkte baten van de VriendenLoterij en voor € 500.000 uit baten van de Postcode Loterij. De baten zijn € 247.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de jaarlijkse ongeormerkte bijdrage van de Postcode Loterij steeg van € 300.000 in 2022 naar € 500.000 in 2023.

4 Baten van subsidies van overheden

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Subsidie overheid Nationale Vereniging	239	241	230	237
Subsidie overheid Zonnebloemauto	-	12	-	12
Overige overheidssubsidies afdelingen	360	479	360	428
Totaal baten van subsidies van overheden	599	732	590	677

Bij de overige overheidssubsidies afdelingen worden de reguliere subsidies ontvangen door de afdelingen verantwoord. Afdelingen hebben € 479.000 baten uit subsidies ontvangen. De baten zijn bijna € 120.000 hoger dan begroot. Nationale Vereniging de Zonnebloem heeft in 2023 een instellingssubsidie van € 241.000 ontvangen van het Ministerie van VWS. De ontvangen baten m.b.t subsidies overheid. Zonnebloemauto is gelijk aan de baten in 2022 en wordt ontvangen van één gemeente.

5 Baten van andere organisaties zonder winststreven

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Vermogensfondsen	204	112	200	71
Totaal baten van andere organisaties zonder winststreven	204	112	200	71

De baten van vermogensfondsen zijn € 88.000 lager dan begroot. De ontvangen bijdrage van vermogensfondsen heeft voor ruim € 93.000 betrekking op project "Toegankelijkheid" ontvangen van het VSBfonds.

6 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Verkoop wenskaarten	275	225	275	249
Giften wenskaarten	25	25	25	28
	300	250	300	277
Kostprijs verkopen wenskaartenactie	248	190	215	268
Baten verkoop wenskaarten	52	60	85	9
Verkoop promotieartikelen	20	10	20	9
Kostprijs verkoop promotieartikelen	15	9	15	12
Baten promotieartikelen	5	1	5	-3
Totaal baten uit verkoop artikelen	57	61	90	6

De totale baten uit verkoop artikelen zijn met € 55.000 toegenomen ten opzichte van 2022, onder andere als gevolg van gewijzigd inkoopbeleid.

7 Overige baten

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Overige baten	72	48	71	44
Totaal overige baten	72	48	71	44

De overige baten hebben hoofdzakelijk betrekking op opbrengst souvenirs en drankopbrengst bij het MPS de Zonnebloem B.V.

8 Voorlichting/bewustmaking, eigen activiteiten

(x € 1.000)	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Donateursblad	384	361	369	304
Jaarlijkse Campagne	808	1.738	1.697	1.598
Voorlichting en promotie	384	525	429	357
Jaarthema	154	138	154	150
Websites	478	561	509	463
Groepsbezoek	14	2	10	2
Overige activiteiten (onderzoeken)	145	162	222	199
Meerjarenbeleidsplan	107	168	121	117
Overige activiteiten	898	116	-	-
Doorbelasting Indirecte kosten	477	669	581	576
Totaal voorlichting, bewustmaking eigen activiteiten	3.849	4.440	4.092	3.766

De totale kosten van voorlichting/bewustmaking, eigen activiteiten zijn ongeveer € 350.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de hogere kosten bij “Voorlichting en promotie” van € 98.000 als gevolg van toegenomen automatiseringskosten. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor ons 75-jarige jubileum van € 116.000 welke niet begroot waren.

9 Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding

(x € 1.000)	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Onderst. vrijw. en afd.	3.559	3.378	3.463	3.300
Deskundigheidsbevordering	270	242	311	278
Bezoekwerk algemeen	100	92	100	97
Nieuwsbrief voor deelnemers	2	3	4	6
Marketing en werving vrijwilligers	475	426	441	403
Marketing gasten en deelnemers	73	23	72	46
Vrijwilligerskaart	65	78	12	55
Tijdschrift Zon (Vrijwilligers)	216	192	260	183
Strategische samenwerkingen	47	44	20	70
Incidentele projecten (75-jarig jubileum)	41	-	-	-
Doorbelasting Indirecte kosten	900	1.170	1.114	1.069
Totaal vrijwilligersondersteuning	5.748	5.648	5.797	5.507

De totale werkelijke kosten van vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding zijn bijna € 150.000 lager dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door lagere kosten voor ondersteuning vrijwilligers en afdelingen doordat een aantal formatieplaatsen tijdelijk niet zijn ingevuld, met name als gevolg van personeelsverloop. De kosten voor deskundigheidsbevordering zijn lager dan begroot doordat minder workshops hebben plaatsgevonden dan begroot. In 2023 hebben 196 workshops op locatie en 23 workshops online plaatsgevonden, waaraan 2.577 vrijwilligers hebben deelgenomen.

10 Vakanties

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Afdelingsvakanties	1.155	584	1.057	534
Vaarvakanties exclusief eigen bijdrage gasten	4.159	4.388	4.279	3.856
Eigen bijdrage gasten vaarvakanties	-2.721	-2.311	-2.594	-1.655
Overige landelijke vakanties	54	79	153	219
Vakantiehuisjes	9	4	22	10
Landelijke- en vaarvakanties algemeen	388	422	360	321
Landelijke- en vaarvakantiegeds	8	16	57	43
Ontvangen zorgbijdrage landelijke- en vaarvakanties	-208	-163	-200	-126
Doorbelasting Indirecte kosten	372	529	487	493
Totaal vakanties	3.216	3.548	3.621	3.695

De totale kosten van vakanties zijn vergelijkbaar aan de begroting. De kosten van afdelingsvakanties zijn lager dan begroot, doordat minder afdelingsvakanties hebben plaatsgevonden dan begroot. In 2023 hebben 165 afdelingsvakanties plaatsgevonden waaraan 2.194 deelnemers hebben deelgenomen. De plaatselijke afdelingen hebben in totaal een bedrag van € 163.000 ontvangen met betrekking tot stimuleringsregeling kleinschalige vakanties. De kosten van de vaarvakanties zijn bijna € 400.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat gevaren is met een lagere bezettingsgraad (82%, inclusief twee weken dat niet gevaren is). De kosten van de kleinschalige vakanties (overige landelijke vakanties) zijn bijna € 75.000 lager dan begroot omdat er minder vakanties zijn georganiseerd dan begroot. In 2023 zijn er 13 kleinschalige vakanties georganiseerd, waaraan 74 deelnemers en 31 reisgenoten hebben deelgenomen.

11 Evenementen

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Eëndagsactiviteiten klein/Overige dagactiviteiten	2.321	3.281	1.993	3.509
Digitalisering deelnemers	-	13	121	59
Zonnebloemauto	847	582	876	711
Zonnebloemfietsen	333	179	234	43
Toegankelijkheid	63	85	170	222
Incidentele projecten (75-jang jubileum)	796	-	-	-
Doorbelasting Indirecte kosten	221	230	262	218
Totaal evenementen	4.581	4.370	3.656	4.762

De kosten van evenementen zijn ruim € 700.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat afdelingen in 2023 meer activiteiten hebben georganiseerd. De kosten van Eëndagsactiviteiten kleine/overige dagactiviteiten zijn daarom ruim € 1,3 miljoen hoger dan begroot. Hier tegenover staan lagere kosten van de Zonnebloemauto. De lagere kosten van de Zonnebloemauto worden onder andere veroorzaakt door minder wervings- en promotie-kosten en minder fondsenwervende activiteiten ten behoeve van de Zonnebloemauto's.

12 Wervingskosten

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Wervingskosten baten van particulieren	3.707	3.810	3.565	3.068
Wervingskosten baten van bedrijven	187	110	222	132
Wervingskosten baten van loterijorganisaties	166	169	159	94
Wervingskosten baten subsidies van overheden	14	12	13	13
Wervingskosten baten andere organisaties zonder winststreven	54	53	55	56
Som van de wervingskosten van de geworven baten	4.128	4.154	4.014	3.363
Doorbelasting Indirecte kosten	360	455	438	426
Totaal wervingskosten	4.488	4.609	4.452	3.789

De totale wervingskosten zijn in 2023 ruim € 150.000 hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere wervingskosten van particulieren. De kosten zijn bijna € 250.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere wervingskosten om de baten op het gewenste niveau te houden. Ongeveer de helft van deze hogere kosten voor werving van particulieren betreft een verschuiving van het budget van wervingskosten van bedrijven naar wervingskosten van particulieren.

Rentebaten en baten uit beleggingen

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Baten uit beleggingen				
Dividend	80	187	75	127
Gerealiseerd koersresultaat	155	-537	130	390
Ongerealiseerd koersresultaat	155	2.165	125	-3.975
Kosten effectenbeheer	-55	-52	-70	-65
Totale baten uit beleggingen	335	1.763	260	-3.523
Rentebaten uit liquide middelen	11	29	1	-1
Totale rentebaten en baten uit beleggingen	346	1.792	261	-3.524

Het werkelijke resultaat van de financiële baten en lasten bedraagt bijna € 1,8 miljoen positief en is hiermee ruim € 1,5 miljoen hoger dan begroot. Dit resultaat wordt vooral veroorzaakt door ongerealiseerd koersresultaat van bijna € 2,2 miljoen. Het gerealiseerd koersresultaat is ruim € 500.000 negatief o.a. door verkoop van beleggingen. Er is in 2023 voor € 6,0 miljoen aan beleggingen verkocht. De rentebaten uit liquide middelen zijn hoger dan begroot als gevolg van een hogere rentestand dan begroot.

Kostentoerekening

(x € 1.000)

	Begroting 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Salarissen inclusief sociale lasten en inhuur derden	5.795	6.077	6.128	5.797
Pensioenpremies	479	457	515	444
Overige personeelskosten (incl. Ondernemingsraad)	454	558	440	432
Reis- en verblijfkosten	211	217	203	200
Totaal personeelskosten	6.939	7.309	7.286	6.873
Waarvan direct toegerekend aan activiteiten	5.707	5.678	6.048	5.662
	1.232	1.631	1.238	1.211
Huisvestingskosten	164	126	164	126
Kantoorkosten	1.240	1.888	1.922	1.898
Kantoorkosten afdelingen	200	162	200	153
Afschrijvingen	946	998	1.009	993
Kosten bestuur en toezicht	211	229	263	195
Totaal indirecte kosten	3.993	5.034	4.796	4.576

De totale personeelskosten zijn conform begroting. Het aantal fte is gestegen naar 84,47 fte in 2023 (2022: 81,43), waarvan 3,25 fte (2022: 0,83 fte) stagiaires bij MPS de Zonnebloem betroffen. In 2023 was begroot 87,68 fte. Een aantal functies is ingevuld door inhuur derden. De sociale lasten bedroegen € 800.342.

De kosten bestuur en toezicht zijn lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat budget voor innovatie (€ 50.000) slechts deels is besteed. Onder kosten bestuur en toezicht worden ook de onkostenvergoedingen van de bestuursleden van het Nationaal Bestuur verantwoord. In 2023 werd aan de bestuursleden € 2.142 vergoed. In 2022 was dit € 576. De stijging wordt veroorzaakt door 12 provinciale bijeenkomsten waar ook leden van het Nationaal Bestuur aanwezig waren.

In 2023 zijn de volgende bedragen aan accountantskosten ten laste van het resultaat gebracht.

(in €)	Accountants	Overige adviseurs	2023 totaal
Controle van de jaarrekening	95.320	-	95.320
Andere controlewerkzaamheden	23.528	-	23.528
Fiscale advisering	-	74.172	74.172
	118.848	74.172	193.020

6.10 Overzicht directiesalaris

Bezoldiging directie

Naam	M.S.P. Damen	Totaal directie
Functie	directeur	
Dienstverband		
Aard (looptijd)	Onbepaald	
Uren	40	
Part-time percentage	100	
Periode	1/1-31/12	
Bezoldiging (in euro's)		
Jaarinkomen		
- Bruto loon/salaris	140.584	140.584
- Vakantiegeld	11.247	11.247
- Eindejaarsuitkering, 13e/14e maand	-	-
- Variabel jaarinkomen	-	-
Totaal jaarinkomen	151.831	151.831
SV lasten (wg deel)	11.335	11.335
Belastbare vergoedingen/bijtellingsen	7.346	7.346
Pensioenlasten (wg deel)	15.034	15.034
Overige beloningen op termijn	-	-
Uitkeringen beëindiging dienstverband	-	-
Totaal 2023	185.546	185.546
<i>Totaal 2022</i>	<i>176.725</i>	<i>176.725</i>

Het jaarinkomen van het directielid (in loondienst) blijft binnen het maximum van € 152.661 (salarisniveau april 2023, 1 FTE/12 maanden, functiegroep I) volgens de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht.

Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum per jaar (€ 189.554).

Aan het directielid zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

6.11 Toelichting op de kostenverdeling (Model C)

Werkelijk 2023

(x € 1.000)

	Doelstellingen				Kosten		Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	Voorlichting bewustwording, eigen activiteiten	Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteiten begeleiding	Vakanties	Evenementen	Wervingskosten	Beheer en administratie			
Uitbesteed werk	-	2.014	1.180	3.685	3.167	-	10.046	9.089	9.895
Publiciteit en communicatie	3.119	159	-	-	-	-	3.278	3.037	2.633
Personeelskosten	873	2.759	1.533	419	1.116	609	7.309	7.286	6.873
Huisvestingskosten	24	8	21	8	15	50	126	164	126
Kantoorkosten	288	602	252	90	226	430	1.888	1.922	1.898
Kantoorkosten afdelingen	8	41	8	73	32	-	162	200	153
Afschrijvingen en rente	128	65	554	95	53	103	998	1.009	993
Kosten bestuur en toezicht	-	-	-	-	-	229	229	263	195
	4.440	5.648	3.548	4.370	4.609	1.421	24.036	22.970	22.766

Dit overzicht geeft weer hoe de kosten zijn verdeeld over de doelstelling, de werving baten en beheer en administratie.

Onder uitbesteed werk en publiciteit en communicatie worden de bestedingen (exclusief personeelskosten) weergegeven die direct aan de realisatie van de doelstellingen en de werving van de baten worden toegerekend.

De personeelskosten bestaan uit kosten die direct worden toegerekend aan de doelstellingen en werving baten en uit de kosten die indirect worden toegerekend aan de realisatie van de doelstelling of de werving van baten. De indirecte kosten worden op basis van verdeelsleutels toegerekend aan de doelstelling, werving baten en kosten beheer en administratie.

De overige kosten betreffen indirecte kosten die op basis van een verdeelsleutel worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en kosten beheer en administratie. Per kostensoort worden de verdeelsleutels hieronder toegelicht.

De indirecte personeelskosten worden naar rato verdeeld over de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. Als basis wordt de totale loonsom per team genomen. De loonsom van directie, financiën en planning & control en inkoop & facilitair wordt daarbij voor 100% toegerekend aan beheer en administratie.

De huisvestingskosten worden op basis van de ingebruik zijnde m² per team verdeeld over de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De m² die ingebruik zijn bij de directie, financiën en planning & control en inkoop & facilitair worden volledig toegerekend aan beheer en administratie.

De kantoorkosten worden toegerekend op basis van het aantal werkplekken dat een team in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal werkplekken van directie, financiën en planning & control en inkoop & facilitair als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie.

De kantoorkosten afdelingen worden volgens een vastgestelde verdeelsleutel verdeeld over doelstelling en fondsenwerving. Dit omdat de afdelingen 100% bezig zijn met het Zonnebloemwerk.

De afschrijvingskosten die direct verband houden met een doelstelling of eigen fondsenwerving worden hieraan toegerekend. Afschrijvingskosten zoals pand en kantoorinventaris worden conform de verdeelsleutel bij resp. huisvestingskosten en kantoorkosten toegerekend aan de doelstelling, eigen fondsenwerving en beheer en administratie.

De kosten van bestuur en toezicht zijn 100% kosten beheer en administratie.

6.12 Overige toelichtingen

Beloning directie

Het Nationaal Bestuur heeft het beloningsbeleid, de hoogte van het directiesalaris en de hoogte van andere beloningscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het beloningsbeleid en de vaststelling van het salaris volgt de Zonnebloem de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van Goede Doelen Nederland en de Code Wijffels.

Deze regeling geeft met zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. Na weging door het bestuur is de functie van directeur van de Zonnebloem ingedeeld in functiegroep J van de zogenoemde BSD-score (score 520) met een maximaal jaarinkomen van € 178.309 (salarisniveau april 2023). In de praktijk vindt beloning plaats conform functiegroep I. Het werkelijke jaarinkomen van directeur M.S.P. Damen (1 fte/12 maanden) bedroeg over 2023 € 151.831. De beloning blijft daarmee onder de maximumgrens van de functiegroep I (€ 152.661).

De hoogte en samenstelling van de beloning worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten. Naast het jaarinkomen maken ook betaalde sociale verzekerings- en pensioenpremies en belaste vergoedingen deel uit van het salaris.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na de balansdatum.

Ondertekening van de jaarrekening

Nationaal Bestuur Nationale Vereniging de Zonnebloem

28 juni 2024

E.A. Bakkum
W. Kalkman
M.A.R. Vaal
B.S. Knip
P.C. van Leuven
C.M. Apeldoorn
D.C de Vries
H.R.J. Busch

Ondertekening van de jaarrekening

Nationaal Bestuur Nationale Vereniging de Zonnebloem

28 juni 2024

E.A. Bakkum

W. Kalkman

P.C. van Leuven

B.S. Knip

M.A.R. Vaal

C.M. Apeldoorn

D.C. de Vries

H.R.J. Busch

7. Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de directie en het Nationaal Bestuur van Nationale Vereniging de Zonnebloem

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2023 van Nationale vereniging de Zonnebloem te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Nationale vereniging de Zonnebloem op 31 december 2023 en van het saldo van baten en lasten over 2023 in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 “Fondsenwervende organisaties” van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde balans per 31 december 2023.
2. De geconsolideerde staat van baten en lasten over 2023.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Nationale vereniging de Zonnebloem zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de geconsolideerde jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Nationale Vereniging de Zonnebloem en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie en het nationaal bestuur inspelen op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 4 Financieel beheer en interne beheersing van het jaarverslag, waarin de directie en het nationaal bestuur frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de regeling melding vermeende misstanden, de gedragscode en het belanghebbendenreglement. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Risico van doorbreking van de interne beheersing door het management

Onze controlewerkzaamheden om dit frauderisico in te spelen omvatten onder meer een evaluatie van relevante interne beheersingsmaatregelen en aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden, waaronder het toetsen van journaalposten en aanpassingen die tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht op basis van ondersteunende documentatie. Data-analyse, inclusief selectie van journaalposten op basis van voorkomende fraudekarakteristieken, maken deel uit van onze controleaanpak om de geïdentificeerde frauderisico's te mitigeren.

Wij hebben getoetst of de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.

Wij hebben schattingen beoordeeld op tendenties en wij hebben beoordeeld of de eventuele omstandigheden die tot een tendentie hebben geleid een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd om significante transacties die buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van Nationale Vereniging de Zonnebloem vallen of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in Nationale Vereniging de Zonnebloem en haar omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie.

- Risico dat de waardering van nalatenschappen niet juist is

Ten aanzien van de waardering van nalatenschappen hebben wij de volgende procedures uitgevoerd:

- Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd om inschattingen van het management te toetsen.
- Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de nalatenschappen zijn verantwoord op basis van de meest recente verkregen informatie van de notaris en/of executeur.
- Wij hebben backtesting werkzaamheden uitgevoerd op de inschattingen van het management in voorgaand boekjaar om daarmee vast te stellen of de inschattingen in voorgaand boekjaar redelijk waren.

In onze controle bouwen wij een element in van onspelbaarheid, zoals het doen van test aankopen van loten voor de Zonnebloemloterij, het verrichten van een donatie en het vaststellen of de omzet hiervan is verantwoord in de staat van baten en lasten. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij de directie en het Nationaal Bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgend geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op Nationale Vereniging de Zonnebloem door inlichtingen in te winnen bij de directie en het nationaal bestuur en het lezen van notulen.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het effect dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de volgende wet- en regelgeving overwogen:

- Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 “fondsenwervende organisatie”.
- Naleving van (loon)belasting- en sociale zekerheidswetgeving.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is Nationale Vereniging de Zonnebloem onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Gezien de aard van de activiteiten van Nationale Vereniging de zonnebloem en de complexiteit van deze data protectie bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van Nationale Vereniging de Zonnebloem, voor de mogelijkheid van Nationale Vereniging de Zonnebloem om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de Nationale Vereniging de Zonnebloem dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende ofx regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controle-aanpak continuïteit

Wij zijn verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat Nationale Vereniging de Zonnebloem in staat is haar continuïteit te handhaven. Het is de verantwoordelijkheid van de directie en het nationaal bestuur om te beoordelen of de vereniging in staat is haar continuïteit te handhaven en om in de geconsolideerde jaarrekening alle gebeurtenissen of omstandigheden toe te lichten die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over het vermogen van de vereniging om haar continuïteit te handhaven.

Zoals toegelicht in het jaarverslag zijn de gehanteerde grondslagen van waarderingen en resultaat bepaling gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vereniging.

Wij hebben de inschatting van de directie en het nationaal bestuur met betrekking tot de veronderstelling van continuïteit van de vereniging beoordeeld, inclusief de betreffende toelichtingen in het jaarverslag 2023 van de vereniging. Bij onze analyse hebben wij de volgende zaken betrokken:

- De financiële positie per 31 december 2023.
- De begroting voor 2024.
- De liquiditeitsbegroting tot en met juni 2025.
- De tussentijdse cijfers tot en met april 2024.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door de directie en het nationaal bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de geconsolideerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Bericht van het bestuur
- Financieel beleid
- Financieel verslag
- Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de geconsolideerde jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 “fondsenwervende organisaties” is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de geconsolideerde jaarrekening.

De directie en het nationaal bestuur verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de hiervoor opgesomde andere informatie, in overeenstemming met Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 650 “fondsenwervende organisaties”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het nationaal bestuur voor de geconsolideerde jaarrekening

De directie en het nationaal bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 “Fondsenwervende organisaties”. In dit kader zijn de directie en het nationaal bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie en het nationaal bestuur noodzakelijk achten om het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening moeten de directie en het nationaal bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moeten de directie en het nationaal bestuur de geconsolideerde jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie en het nationaal bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie en het nationaal bestuur moeten gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de geconsolideerde jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en het nationaal bestuur en de toelichtingen die daarover in de geconsolideerde jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door de directie en het nationaal bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de directie en het nationaal bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 28 juni 2024

Deloitte Accountants B.V.

drs. M.A. van Dreumel RA